

НАРЕДБА № 8 от 5.08.2011 г. за сечите в горите

Издадена от министъра на земеделието и храните, обн., ДВ, бр. 64 от 19.08.2011 г., изм. и доп., бр. 63 от 16.07.2013 г., в сила от 16.07.2013 г., бр. 72 от 18.09.2015 г., бр. 71 от 1.09.2017 г., изм. и доп., бр. 84 от 29.09.2020 г., в сила от 29.09.2020 г.

Глава първа ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 1. (1) С тази наредба се определят:

1. видовете сечи и методите за тяхното провеждане;
2. условията и редът за провеждане на сечите;
3. правилата за маркиране на насажденията, предвидени за сеч, и изготвяне на съпровождащите документи;
4. условията и редът за издаване на разрешителното за сеч;
5. системата от режими и мерки за стопанисване на горите, попадащи в горските типове природни местообитания, включени в европейската екологична мрежа Natura 2000;
6. (нова - ДВ, бр. 63 от 2013 г., в сила от 16.07.2013 г.) условията и редът за провеждане на сечите в границите на корекции на реки.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 63 от 2013 г., в сила от 16.07.2013 г., доп., бр. 72 от 2015 г.) Наредбата се прилага за всички гори и горски територии независимо от тяхната собственост с изключение на тези по чл. 2, ал. 3 от Закона за горите.

(3) (Нова - ДВ, бр. 63 от 2013 г., в сила от 16.07.2013 г.) Разпоредбите на глава втора, четвърта и пета от наредбата не се прилагат за случаите по чл. 88, ал. 5 от Закона за горите.

Чл. 2. Сечите са лесовъдски дейности, които се провеждат с цел подобряване състоянието на горите, възобновяване, запазване на генетичните ресурси, добив на дървесина, както и запазване и увеличаване на основните функции на горите.

Чл. 3. Сечите се провеждат при спазване на принципите за природосъобразно, многофункционално и устойчиво стопанисване на горите и изискванията за поддържане, опазване и възстановяване на биологичното разнообразие в тях.

Чл. 4. (1) (Доп. – ДВ, бр. 72 от 2015 г.) Изпълнителният директор на Изпълнителната агенция по горите утвърждава разработки и указания, свързани със:

1. прилагане на сечи в горите;
  2. система от режими и мерки за стопанисване на горите, попадащи в горските типове природни местообитания, включени в европейската екологична мрежа Natura 2000;
  3. (нова – ДВ, бр. 72 от 2015 г.) системи и стандарти за стопанисване на определени гори.
- (2) (Доп. – ДВ, бр. 72 от 2015 г.) Утвърдените разработки и указания по ал. 1 са задължителни при планиране и провеждане на сечите.

Глава втора ВИДОВЕ СЕЧИ

Чл. 5. (1) Сечите в горите се провеждат за възобновяване, отглеждане, подобряване състоянието на горите и за постигане на целите, заложи в горскостопанските планове и програми.

(2) При провеждането на сечите се спазват следните общи принципи:

1. (доп. – ДВ, бр. 72 от 2015 г.) поддържане смесен дървесен състав на горите, като се запазват и единично срещащи се екземпляри от ценни дървесни видове;
2. опазване на местообитанията на горските животни и птици;
3. толериране на горскоплодните дървесни видове;
4. (изм. – ДВ, бр. 72 от 2015 г.) запазване на дървета от периферията на гората независимо от качеството на стъблото и короната им, ако са в добро здравословно състояние;
5. опазване на формовото разнообразие на горските насаждения, като се толерират редките форми и тези, отличаващи се с висока продуктивност, добри стъблени форми и ценни технически качества на дървесината;
6. (нова - ДВ, бр. 63 от 2013 г., в сила от 16.07.2013 г.) опазване на биотопна дървесина, включително стояща и лежаща мъртва дървесина, дървета с хралупи и гнезда.

Раздел I

Отгледни сечи

Чл. 6. (1) Отгледните сечи се провеждат през периода от възникването на насаждението до достигане на неговата зрялост.

(2) Отгледните сечи се провеждат за постигане на следните основни цели:

1. регулиране на състава и произхода на насажденията в зависимост от функциите им и поставените цели;
2. подобряване на растежа и увеличаване на производителността на насажденията, както и качеството на дървесината;
3. селекция на дърветата в насажденията;
4. подобряване на защитните и специалните функции на горите;
5. подобряване на здравословното състояние и устойчивостта на насажденията;
6. поддържане и опазване на биологичното разнообразие в горите;
7. намаляване на риска за възникване на пожари в горите;
8. съкращаване на срока за производство на качествена дървесина.

(3) Интензивността и повторемостта на отгледните сечи са в зависимост от пълнотата и склопеността на насаждението, както и от състава, възрастта и състоянието му.

(4) При провеждане на отгледните сечи не се допуска еднократно отсичане на повече от 30 % от запаса на насаждението с изключение на случаите, когато се прилагат схематични методи на отгледната сеч.

(5) (Отм. - ДВ, бр. 63 от 2013 г., в сила от 16.07.2013 г., нова, бр. 72 от 2015 г.) При провеждане на отгледните сечи се спазват принципите на позитивната селекция.

(6) (Нова – ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) При насаждения с групова структура на дървостоя отгледните сечи може да се провеждат в групите с пълнота, по-голяма от изискващата се за провеждане на съответната отгледна сеч.

Чл. 7. Отгледните сечи са осветления, прочистки, прореждания, пробирки, селекционни сечи и сечи за индивидуално производство на висококачествена дървесина.

Чл. 8. Осветленията се провеждат от възникване до склопяване на насажденията за регулиране на състава и произхода им.

Чл. 9. (1) Прочистките се провеждат от склопяване на насажденията до възрастта, в която започва интензивно нарастване на дърветата по височина.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) С прочистките се създават условия за подобряване на състава, произхода, здравословното състояние и механичната стабилност на дървостоя.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) Пълнотата на насаждението след провеждане на сечта не се допуска да бъде по-малка от 0,8.

Чл. 10. (1) (Изм. – ДВ, бр. 72 от 2015 г., бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.)

Прорежданията се провеждат в периода на интензивен растеж на дърветата по височина с цел осигуряване на благоприятни условия за растежа им и подобряване и поддържане на жизнеността и формиране на индивидуална механична стабилност на дърветата.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 63 от 2013 г., в сила от 16.07.2013 г., бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) След провеждане на сечта пълнотата на насаждението не се допуска да бъде по-малка от 0,7.

Чл. 11. (1) (Изм. – ДВ, бр. 72 от 2015 г., бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.)

Пробирките се провеждат в периода на интензивен растеж на дърветата по диаметър до започване на възобновителна сеч за създаване на условия за нарастването на дърветата с желани стъблени форми по диаметър, както и за подобряване на индивидуалната им жизненост и механична стабилност, като след сечта пълнотата на насаждението не се допуска да бъде по-малка от 0,7.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 72 от 2015 г.) За запазване и увеличаване на биоразнообразието в насаждения на възраст над 60 години около наличен единичен или групов подраст от редки дървесни видове, в диаметър не повече от височината на дървостоя се провеждат мероприятия за създаване на условия за развитието на подраста.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) Мероприятията по ал. 2 включват разкъсване на склопа и изсичане на храстовата и подлесната растителност.

Чл. 12. (1) В двуетажните насаждения във всеки от етажите се провежда съответната

отгледна сеч.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) При провеждане на пробирки в горния етаж се допуска намаляване на пълнотата до 0,5.

Чл. 13. (1) (Изм. – ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) В

семепроизводствените насаждения се провеждат селекционни сечи до започване на възобновителната сеч.

(2) (Доп. – ДВ, бр. 72 от 2015 г., изм., бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) В семепроизводствените насаждения, попадащи в обособени участъци за изборно стопанисване, се провеждат изборни сечи и изборно прореждане.

(3) Сечите в семепроизводствените градини, клоновите колекции, географските култури и маточниците се провеждат при условията и по реда на наредбата по чл. 95, ал. 2, т. 2 от Закона за горите.

(4) Селекционните сечи се провеждат за постигане на следните основни цели:

1. запазване на генетичното разнообразие на популационно и вътревидово ниво;
2. регулиране на формовото разнообразие и селекционната структура на насажденията;
3. осигуряване на условия за редовно и обилно семеносене или плодоносене;
4. увеличаване добива на висококачествени в наследствено отношение репродуктивни материали.

(5) Селекционните сечи в семепроизводствени насаждения се провеждат при спазване на следните правила:

1. запазват се дървета с ясно изразени добри фенотипни признаци, като се държи сметка за наличието на полов диморфизъм, екологичните и морфологичните различия;

2. короните на плюсовите дървета да бъдат добре осветени, да не се допират помежду си и с короните на съседните дървета;
  3. (изм. – ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) отстраняват се минусови дървета, кривостъблени и виторасли дървета, както и такива с чепове, водни леторасли и повреди от биотични и абиотични въздействия;
  4. (изм. – ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) отстраняват се дървета от видове, които пречат на растежа и свободното кръстосано опрашване между дърветата от основния вид, както и дървета от нежелани дървесни видове;
  5. (изм. – ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) при необходимост се извършва частично или цялостно отстраняване на подлеса.
- (б) След провеждане на селекционната сеч склопеността на насаждението не може да бъде по-малка от 0,5 за светлолюбивите и от 0,6 за сенкоиздръжливите видове. Сечта се провежда еднократно или на няколко пъти в зависимост от първоначалната склопеност и структура на насаждението.

Чл. 14. (Отм. – ДВ, бр. 72 от 2015 г.).

Чл. 15. (Отм. – ДВ, бр. 72 от 2015 г.).

Чл. 16. (Отм. – ДВ, бр. 72 от 2015 г.).

Чл. 17. (Отм. – ДВ, бр. 72 от 2015 г.).

Чл. 18. (1) Осветленията и първата прочистка се провеждат по един от следните методи:

1. върху цялата площ, когато броят на дърветата от желаните видове и с желаните качества е ограничен и е необходимо да се подпомогне оцеляването на всяко от тях;
  2. върху част от площта, така че да се осигури равномерно разпределение на дърветата от желаните видове и с желаните качества на разстояние едно от друго 3 - 4 метра; отгледната сеч се провежда под формата на ивици, в групи или комбинация от тях, като се обхваща не по-малко от 30 % от площта на насаждението.
- (2) Сечите по ал. 1 се извършват чрез освобождаване на желаните дървета от конкуриращите ги нежелани дървета, храсти и издънки.

Чл. 19. (1) При провеждане на прочистките и първите прореждания еднократно могат да се прилагат схематични методи на отгледната сеч с цел технологично обезпечаване усвояването на насажденията.

- (2) Схематичните методи включват изсичане на част от насаждението под формата на ивици, просеки, коридори и редове по предварително определена схема. В останалата част на насаждението се провежда прочистка или прореждане.
- (3) Площта на изсечените коридори и/или редове е до 25 % от площта на насаждението.
- (4) Схематични методи не се прилагат в насаждения със средна височина, по-голяма от 10 м, в насаждения на ерозирани терени, на терени с наклон над 25 градуса, в зоната на горната граница на гората, в защитните горски пояси, както и в насаждения с ниска механична устойчивост.
- (5) (Доп. – ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) В култури от тополи и други интензивни култури, определени с горскостопански план или горскостопанска програма, може да се провежда прореждане с интензивност до 50 %.

Чл. 20. (1) Прорежданията и пробирките се провеждат по комбиниран метод с преобладаване на низов или върхов метод.

(2) При комбинирания метод с преобладание на върхов метод се отсичат с предимство дървета от горната част на склопа, които подтискат, пряко конкурират или физически пречат на дърветата с желани качества.

(3) При комбинирания метод с преобладаване на низов метод с предимство се отстраняват изостанали в растежа си и трайно подтиснати дървета.

Раздел II

Възобновителни сечи

Чл. 21. (1) Възобновителни сечи се провеждат в зрели насаждения с цел:

1. осигуряване на възобновяване за създаване на ново поколение гора;
  2. направляване на процесите на възобновяване;
  3. регулиране на видовия състав и направляване на смяната на видовете;
  4. опазване и възстановяване на биологичното разнообразие и генетичния фонд;
  5. производство и добив на качествена дървесина;
  6. (изм. – ДВ, бр. 72 от 2015 г.) формиране и поддържане на гори с неравномерна структура.
- (2) (Отм. – ДВ, бр. 72 от 2015 г.).
- (3) (Отм. – ДВ, бр. 72 от 2015 г.).
- (4) (Отм. – ДВ, бр. 72 от 2015 г.).

Чл. 22. Възобновителните сечи са постепенни, изборни и голи.

Чл. 23. (1) (Изм. – ДВ, бр. 72 от 2015 г.) Постепенните сечи са възобновителни сечи с предварително и съпътстващо семенно възобновяване, при които зрелият дървостой се отсича постепенно на няколко пъти през възобновителния период.

(2) Постепенните сечи са краткосрочно-постепенна, постепенно-котловинна, групово-постепенна и неравномерно-постепенна.

Чл. 24. (Изм. – ДВ, бр. 72 от 2015 г., бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) (1) Краткосрочно-постепенната сеч се провежда на малки площи с размер на отделното сечище до 2 ха.

(2) В насаждения с доминиращо участие на бука над 5/10 от състава на дървостоя, допустимият размер на отделното сечище е до 10 ха.

(3) Сечта се провежда чрез отсичане на дърветата равномерно по площта на отделното сечище на 3 или 4 фази. Възобновителният период за отделните сечища е не по-кратък от 15 години.

(4) Подготвителната фаза се провежда при склопеност над 0,8, когато липсва семенно възобновяване от целевите дървесни видове. Склопеността се намалява до 0,7 – 0,8, а интензивността на сечта е до 25 на сто.

(5) Осеменителната фаза се провежда с интензивност до 30 на сто, като склопеността се намалява до 0,5 – 0,6. Тази фаза на сечта се провежда не по-рано от 5 години след подготвителната фаза.

(6) Осветителната фаза се провежда не по-рано от 5 години след осеменителната фаза при покритие над 50 на сто на площта на сечището с достатъчно количество подраст. Интензивността на сечта е до 50 на сто, като склопеността се намалява до 0,3 – 0,4.

(7) Окончателната фаза се провежда при склопеност на дървостоя в сечището не по-голяма от 0,4 и покритие над 80 на сто на площта с достатъчно количество укрепнал подраст. При провеждането на окончателната фаза в площните сечища се оставят от 3 до 5 биотопни дървета от зрелия дървостой на един хектар. Окончателна фаза се провежда не по-рано от 3 години след предходната фаза.

(8) При провеждане на фазите на краткосрочно-постепенната сеч по ал. 1 се спазват следните изисквания:

1. площта от насаждението, в която не се провеждат сечи, е не по-малка от площта, в която се провеждат, с изключение на случаите с насаждения и имоти с площ до 2 ха и до 10 ха в случаите по ал. 2;
2. окончателната фаза на сечта започва, след като младият дървостой в съседните отсечени площи от насаждението достигне средна височина не по-малко от 2 м;
3. не се допуска сливане на сечища, в които се провеждат окончателни фази в съседни насаждения с обща площ, по-голяма от 2 ха и до 10 ха в случаите по ал. 2, когато попадат в един имот; за целта да се спазват изискванията по т. 2.

(9) В насаждения и имоти с площ до 2 ха включително и до 10 ха в случаите по ал. 2 краткосрочно-постепенната сеч може да се провежда върху цялата площ.

Чл. 24а. (Нов – ДВ, бр. 72 от 2015 г.) (1) (Изм. – ДВ, бр. 71 от 2017 г., бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) Краткосрочно-постепенна сеч на тесни ивици се провежда с широчина на отделната ивица до 2 пъти средната височина на дървостоя, но не повече от 40 м. Сечта започва с едновременно залагане на ивиците върху цялата площ, като разстоянието между тях се определя от избраната широчина на отделната ивица и броя на останалите фази.

Възобновителният период за отделните ивици е не по-кратък от 15 години.

(2) (Доп. – ДВ, бр. 71 от 2017 г.) Сечта се провежда чрез отсичане на дърветата равномерно по площта на отделната ивица на 3 или 4 фази, в зависимост от състоянието на насаждението.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 71 от 2017 г.) Сечта започва чрез залагане на ивиците, в които ще се провежда първата фаза на краткосрочно-постепенната сеч. След не по-малко от 5 години от извеждане на сечта в първоначално заложените ивици се провежда следващата фаза на сечта, като до първоначално заложените ивици се залагат нови ивици, в които се извежда предходната фаза на сечта. В тази последователност се залагат ивици и се извежда сечта върху цялата площ на насаждението.

(4) При провеждане на отделните фази на сечта се прилагат изискванията по чл. 24, ал. 3 – 7.

Чл. 25. (1) (Доп. – ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) Постепенно-котловинната сеч се провежда в гори от светлолюбиви дървесни видове независимо от произхода им.

(2) (Доп. – ДВ, бр. 72 от 2015 г., изм., бр. 71 от 2017 г., бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) В насаждения със склопеност, по-голяма от 0,8, и липса на възобновяване склопеността се намалява до 0,6 – 0,7 с цел поява на естествено възобновяване.

(3) (Нова – ДВ, бр. 71 от 2017 г., отм., бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.).

(4) (Изм. – ДВ, бр. 72 от 2015 г., предишна ал. 3, изм., бр. 71 от 2017 г., бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) Възобновените участъци се отварят под формата на котли, като сумарната площ на котлите не надвишава 30 % от площта на насаждението. В местата с достатъчно количество подраст се отварят до 3 котела на един хектар, всеки с диаметър до два пъти средната височина на насаждението. Дървостоят около котлите в ивица с ширина 15 – 20 м може да се изрежда до склопеност 0,5 – 0,6.

(5) (Предишна ал. 4 – ДВ, бр. 71 от 2017 г., изм., бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) Котлите се разширяват, когато по периферията им се появи достатъчно количество подраст. Разширяването се извършва равномерно или неравномерно в зависимост от посоката на възобновяване. Около разширените котли може да се формира ивица с ширина 15 – 20 м и се допуска изреждане до склопеност 0,5 – 0,6.

(6) (Изм. – ДВ, бр. 72 от 2015 г., предишна ал. 5, доп., бр. 71 от 2017 г., изм., бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) Интензивността на сечта е до 30 на сто при всяка лесовъдска намеса.

Възобновителният период на постепенно-котловинната сеч е не по-малък от 20 години, като за горите в "Натура 2000" е 30 години, а периодът между отделните лесовъдски намеси е не по-малък от 5 години, като за насаждения в "Натура 2000" е 8 години. При склопеност на насаждението под 0,3 между котлите и наличие на достатъчно количество укрепнал подраст интензивността на сечта е до 90 %.

(7) (Предишна ал. 6 – ДВ, бр. 71 от 2017 г.) Едновременно със сечта във възобновените участъци се провеждат съответните отгледни сечи, включително и отглеждане на подраста.

Чл. 26. (1) Групово-постепенна сеч се провежда във:

1. (изм. – ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) насаждения с преобладание на сенкоиздръжливи дървесни видове;
2. разновъзрастни високостъблени насаждения;
3. (изм. – ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) насаждения от светлолюбиви дървесни видове, когато възобновяването е от сенкоиздръжливи видове или са налице условия за такова възобновяване;
4. бялмурови насаждения;
5. (отм. – ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.).

(2) (Изм. – ДВ, бр. 72 от 2015 г., доп., бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) Групово-постепенната сеч се провежда с цел формиране и поддържане на неравномерна възрастова, хоризонтална и вертикална структура с възобновителен период не по-малък от 40 години за високостъблените и 30 години за издънковите насаждения.

(3) Групово-постепенната сеч се провежда при спазване на следните правила:

1. (доп. – ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) дървостоят се отсича постепенно под формата на прозорци, които се разширяват а лесовъдските намеси се провеждат най-малко на 4 пъти, като периодът между отделните намеси е не по-малък от 7 години;
2. прозорците се залагат в местата със започнал възобновителен процес;
3. (изм. – ДВ, бр. 72 от 2015 г., бр. 71 от 2017 г.) при липса на възобновяване прозорците се залагат на два пъти в места със склопеност, по-голяма от 0,6, като първия път склопеността в прозореца се свежда до 0,4 в семеносна година, а окончателното изсичане на дървостоя в прозореца се извършва при започнал възобновителен процес;
4. (доп. – ДВ, бр. 71 от 2017 г., изм., бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) на 1 ха се залагат до 3 прозореца;
5. дървостоят около прозорците в ивица с ширина 15 - 20 м се изрежда до склопеност 0,5 - 0,6;
6. разширяването на прозорците се извършва, когато подрастът е в достатъчно количество и е укрепнал;
7. едновременно с разширяването на прозорците във възобновените участъци се провеждат съответните отгледни сечи, включително и отглеждане на подраста;
8. (нова – ДВ, бр. 72 от 2015 г., отм., бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.).

Чл. 27. (1) (Изм. – ДВ, бр. 71 от 2017 г., бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.)

Неравномерно-постепенната сеч се провежда за формиране на насаждения или групи от съседни насаждения със сложна вертикална, хоризонтална и възрастова структура при възобновителен период не по-малък от 40 години за високостъблените светлолюбиви дървесни видове, не по-малък от 25 години за издънковите светлолюбиви дървесни видове и не по-малък от 60 години за сенкоиздръжливите.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) Сечта по ал. 1 се прилага в насаждения или групи от насаждения в добро здравословно състояние с общи граници и възможност за единен технологичен план за усвояване с площ не по-малка от 10 ха и склопеност над 0,6.

Границите на насаждението или групата насаждения се запазват до окончателното отсичане на зрелия дървостой.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) При провеждане на неравномерно-постепенната сеч в насажденията се оформят участъци за възобновяване, участъци за отглеждане и участъци с висока склопеност, в които се задържа възобновяването, които се посочват в карнет описа и технологичния план.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 72 от 2015 г.) При неравномерно-постепенната сеч интензивността на сечта е до 25 на сто, при повтораемост през 5 до 15 години, в зависимост от възобновителния период и хода на възобновителните процеси.

(5) (Изм. – ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) Сечта започва около възобновителните центрове чрез отваряне на прозорци, котли или ивици в местата с подраст, а при липса на възобновяване прозорците, котлите или ивиците се отварят на два пъти. По възможност сечта трябва да започва в зоната на транспортната граница. При всяка следваща сеч се разширяват някои от съществуващите прозорци, котли или ивици в посока към извозния път, следвайки хода на естественото възобновяване, а при необходимост се отварят нови.

(6) Във възобновените участъци се провеждат съответните отгледни сечи, а в невъзобновените участъци се провеждат мероприятия за възобновяването им.

Чл. 28. (Доп. – ДВ, бр. 71 от 2017 г.) По време на провеждане на постепенните сечи се отстранява подлесът, когато затруднява възобновяването и се отглежда подрастът във възобновените участъци.

Чл. 29. (1) Изборни сечи се провеждат във високостъблени гори, като периодично върху цялата площ на насаждението се отсичат единични или групи дървета с определени размери, без да се стига до окончателното му отсичане.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) Изборните сечи съчетават едновременното отглеждане и възобновяване на насажденията и се прилагат за постигане и поддържане на неравномерна пространствена и възрастова структура на насажденията, както и за подобряване на техните количествени и качествени показатели.

(3) Изборните сечи са единично-изборна и групово-изборна.

Чл. 30. (1) Единично-изборна сеч се провежда в разновъзрастни насаждения с преобладание на сенкоиздръжливи иглолистни дървесни видове с неравномерна вертикална структура.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) Сечта се провежда по цялата площ на насаждението, като се отсичат единични или малки групи дървета от различни степени на дебелина. При отсичането им не се допуска отваряне на прозорци с диаметър, по-голям от половината от височината на дървостоя.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 72 от 2015 г., доп., бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) Интензивността на сечта е до 20 %, като склопеността на насаждението не се намалява под 0,6, с изключение на високопланинските смърчови гори, където е до 25 %.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 72 от 2015 г.) Повтораемостта на единично-изборната сеч е съобразно възприетия турнус на стопанството.

Чл. 31. (1) (Изм. – ДВ, бр. 72 от 2015 г.) Групово-изборна сеч се провежда в насаждения с участие в състава им на светлолюбиви дървесни видове, както и в буквите и в смърчовите високопланински гори.

(2) (Доп. – ДВ, бр. 72 от 2015 г.) При групово-изборната сеч по цялата площ на насаждението се отсичат групи дървета с цел оформяне на котли с диаметър от 1 до 1,5 пъти от височината на дървостоя, приоритетно в местата с налично възобновяване.

- (3) Броят на котлите е в зависимост от наклона и изложението на терена.
- (4) В пространствата между котлите не се провежда сеч.
- (5) След възобновяване на котлите, заложен при предходната сеч, се отварят нови котли, без да се разширяват старите.
- (6) (Изм. – ДВ, бр. 72 от 2015 г., доп., бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) Интензивността на сечта е до 20 на сто, с изключение на високопланинските смърчови гори, където е до 25 %.
- (7) (Нова – ДВ, бр. 72 от 2015 г.) Повторяемостта на групово-изборната сеч е съобразно възприетия турнус на стопанството.

Чл. 32. (Изм. - ДВ, бр. 63 от 2013 г., в сила от 16.07.2013 г., бр. 72 от 2015 г.) (1)

Голите сечи са възобновителни сечи с последващо изкуствено и/или издънково възобновяване.

(2) Голи сечи с изкуствено възобновяване се провеждат в тополови гори, както и в насаждения от келяв габър и мъждрян, растящи на средно богати и богати месторастения, и издънкови акациеве насаждения, за възстановяване на производствения им потенциал.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) Голи сечи с издънково естествено възобновяване се провеждат в тополови, върбови, липови и нискостъблени гори.

(4) (Изм. и доп. – ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) Голи сечи в липови гори се провеждат в насаждения с минимум 9/10 участие на липата в състава на насаждението на площни сечища до 2 ха. Неотсечената ивица между площните сечища е с ширина не по-малка от два пъти височината на дървостоя.

(5) За предпазване от вредното въздействие на водите голите сечи в ивицата дига – бряг се провеждат на площи до 5 ха. Следващата гола сеч се провежда не по-рано от 3 години след залесяване на предходното сечище.

(6) (Изм. – ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) Голата сеч в нискостъблени гори, с изключение на акациевите, се провежда на площни сечища до 2 ха. Неизсечената ивица между площните сечища е с ширина не по-малка от два пъти височината на дървостоя.

(7) Сливането на площните сечища по ал. 4 и 6 се извършва след склопяване на младия дървостой и достигане на средна височина не по-малка от 3 м.

Чл. 33. Възобновителните сечи в насаждения, одобрени за базови източници за производство на репродуктивни материали, се провеждат при възраст един клас над определения турнус на сеч.

Раздел III

Други сечи

Чл. 34. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 63 от 2013 г., в сила от 16.07.2013 г., изм., бр. 72 от 2015 г.) (1) Санитарни сечи се провеждат при наличие на повреди, причинени от биотични въздействия. В този случай дърветата се отсичат с цел подобряване на здравословното състояние на насажденията и предотвратяване на опасността от каламитети.

(2) (Доп. – ДВ, бр. 71 от 2017 г., изм., бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) Санитарните сечи се провеждат с одобрено план-извлечение по искане от собственика или от лицата, на които е предоставено управлението на горските територии, както и с предписание по чл. 106 от Закона за горите.

(3) Интензивността на санитарната сеч е в зависимост от обема на повредената и/или повалената дървесина, като се оставят от 3 до 5 биотопни дървета на един хектар.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 71 от 2017 г.) В случаите, когато в иглолистни насаждения и култури се установят повреди върху единични дървета и/или в отделни групи с площ за всяка група до 0,1

ха, причинени от биотични въздействия, и обемът на дървесината не превишава 5 % от общия запас на насаждението или имота, се провежда санитарна сеч до 5 %.

(5) (Нова – ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) Алинея 4 не се прилага за зрели насаждения с планирани и нереализирани възобновителни сечи, както и в насажденията от изборния стопански клас.

Чл. 35. (Изм. – ДВ, бр. 72 от 2015 г.) (1) Принудителни сечи се провеждат при наличие на повреди, причинени от абиотични въздействия. В този случай се отсичат повредени и/или повалени дървета с цел усвояване на дървесината.

(2) (Доп. – ДВ, бр. 71 от 2017 г.) Принудителните сечи се провеждат, ако са предвидени в горскостопанските планове или с одобрено план-извлечение по искане от собственика или от лицата, на които е предоставено управлението на горските територии, както и с предписание по чл. 131, ал. 2 от Закона за горите.

(3) Интензивността на принудителната сеч е в зависимост от обема на повредената и/или повалената дървесина, като се оставят от 3 до 5 биотопни дървета на един хектар.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) Провеждането на принудителни сечи, при които се отсичат не повече от три дървета на 1 ха и не повече от 30 дървета за цялото насаждение (или отделен имот), се извършва въз основа на утвърден инвентаризационен опис по образец. В тези случаи не се изисква да са предвидени в горскостопански планове или в план-извлечение.

(5) (Нова - ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) Алинея 4 не се прилага за зрели насаждения с планирани и нереализирани възобновителни сечи, както и в насажденията от изборния стопански клас.

Чл. 35а. (Нов – ДВ, бр. 72 от 2015 г.) Когато се установят повреди, причинени от биотични и/или абиотични въздействия, и състоянието на насаждението отговаря на критериите за провеждане на отгледна или възобновителна сеч, увредените дървета се отсичат по време на съответната сеч.

Чл. 35б. (Нов – ДВ, бр. 72 от 2015 г.) (1) В насаждения на добри месторастения е възможно провеждането на система от сечи за индивидуално производство на висококачествена дървесина.

(2) Сечите по ал. 1 се прилагат в следните фази от развитие на насаждението:

а) фаза на възникване на насаждението – младияци с височина до 3 м;

б) фаза на диференциация – млади насаждения с височина между 3 и 12 м, по изключение – до 15 м;

в) фаза на натрупване – самоокастриянето на дърветата е достигнало 25 на сто от очакваната височина на стъблото в зряла възраст;

г) фаза на зрялост.

Чл. 35в. (Нов – ДВ, бр. 72 от 2015 г.) Във фазата на възникване на насаждението се извършва пречупване на екземпляри, които застрашават развитието на качествените екземпляри на дървесни видове, залегнали в дългосрочната цел за развитие на гората. Пречупването се извършва в периода на напреднала вегетация.

Чл. 35г. (Нов – ДВ, бр. 72 от 2015 г.) (1) Във фазата на диференциация в насаждението се определят дървета опции от всички налични дървесни видове – супержизнени или жизнени дървета с добро качество на стъблото.

(2) Лесовъдската намеса представлява опръстеняване на височина 130 см на жизнени, но с лошо качество дървета, които пречат на растежа по височина и развитието на короната на дърветата опции, чрез отстраняване на кората и камбия.

(3) Редки дървесни видове и редки дървесни форми трябва да бъдат запазвани независимо от качеството им.

Чл. 35д. (Нов – ДВ, бр. 72 от 2015 г.) (1) Във фазата на натрупване на разстояние от 15 до 25 м едно от друго се определят дървета на бъдещето от желани местни видове, които се отбелязват трайно на гръдна височина, по начин, който не уврежда кората на дърветата.

(2) Лесовъдската намеса във фазата на натрупване представлява отстраняване на дървета, които конкурират дърветата на бъдещето в коронното пространство, и се повтаря през 3 – 5 години.

(3) Лесовъдски намеси в пространствата между дърветата на бъдещето не се провеждат.

(4) Дървесни видове с единично участие, които отговарят на дългосрочната цел за развитие на гората, без значение от тяхното качество, се избират за "екологични дървета на бъдещето" и се стопанисват по начин, който гарантира тяхното запазване.

(5) Във фазата на зрялост лесовъдските намеси намаляват. Отстраняват се останали конкуренти в периферията на короната на дърветата на бъдещето. Допуска се отварянето на прозорци за създаване на условия за естествено възобновяване на отделни площи.

(6) При достигане на определени целеви диаметри по дървесни видове и условия на месторастене може да се извърши ползване на дървета на бъдещето.

(7) (Изм. – ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) Запазват се отделни дървета с хралупи и мъртва дървесина в стоящо и лежащо състояние.

Чл. 35е. (Нов – ДВ, бр. 72 от 2015 г.) (1) За разновъзрастно стопанисване на горите се прилага система от сечи, при която се цели осигуряване на постоянно покритие на площта с горскодървесна растителност, чрез провеждане на отгледни и възобновителни мероприятия и се прилага в чисти и смесени иглолистни и широколистни гори.

(2) Системата от сечи за разновъзрастно стопанисване се прилага при спазване на следните изисквания:

1. определят се и се запазват жизнени дървета с качествени стъбла и корони;

2. при всяка намеса пълнотата не се намалява под 0,5 за светлолюбивите и под 0,6 за сенкоиздръжливите дървесни видове;

3. интензивността на намесата не надвишава 15 на сто;

4. повторемостта на сечта се определя от състоянието и структурата на насаждението след предходната намеса, но не по-рано от 5 години.

(3) При достигане на възраст не по-малка от 80 години за семенни и 50 години за издъковите насаждения и започнал възобновителен процес се допускат възобновителни мероприятия, при които пълнотата не се намалява под 0,3.

Чл. 36. (Изм. – ДВ, бр. 72 от 2015 г.) (1) В горите се провеждат технически сечи за:

1. създаване и поддържане на дивечова нива, дивечова просека, дивечов котел, бръстелище, ловна просека, дивечово сечище, дивечова ливада;

2. мероприятия за опазване на горските територии от пожари;

3. изграждане и поддържане на обектите по чл. 54, ал. 1 и чл. 153, ал. 1 от Закона за горите;

4. усвояване на дървесина от имоти с променено предназначение, имоти, върху които е учредено право на строеж, право на ползване и сервитути по реда на Закона за горите и Закона за енергетиката;

5. стопанисване на полезащитните горски пояси;

6. защита на бреговете и островите на р. Дунав, както и на създадените хидромелиоративни системи и съоръжения за предпазване от вредното въздействие на водите;

7. просветляване на трайни горски пътища;

8. извършване на други дейности извън посочените в т. 1 – 7.

(2) При провеждане на сечи за създаване на дивечови сечища по ал. 1, т. 1 площта на сечището е не по-голяма от 2 ха и възрастта на насаждението е до 40 години и се допуска само в издънкови насаждения.

(3) Сечите в полезащитните горски пояси по ал. 1, т. 5 се провеждат само в пояси в "лошо" състояние, когато е необходимо цялостно или частично изсичане на дървостоя. Допуска се частично или цялостно изсичане и във:

1. акациевы пояси със семенен и смесен произход с възраст над 20 години;
2. акациевы пояси с издънков произход с възраст над 15 години;
3. гледичиеви пояси с възраст над 50 години;
4. (нова – ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) пояси с преобладаващ дървесен вид от ясен, с издънков произход на възраст над 30 години.

(4) При провеждане на мероприятия по ал. 1, т. 6 във върбовите насаждения се допуска провеждане на главосечна сеч в ивица с широчина 10 – 15 м покрай брега. Дърветата се сечат на височина до 2 м в зависимост от превишението на терена спрямо средното ниво на реката. Сечта се повтаря през 3 – 4 години.

(5) Сечите по ал. 1, т. 7 се провеждат само за трайни горски пътища. Просветляване може да се извършва от едната или от двете страни на пътя, като общата широчина на ивицата, в която се извършва просветляване, от краищата на обхвата на пътя е не повече от една четвърт от средната височина на дървостоя на насаждението.

Раздел IV

Трансформация на горски насаждения

Чл. 37. (Изм. - ДВ, бр. 63 от 2013 г., в сила от 16.07.2013 г., бр. 72 от 2015 г., бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) (1) Трансформацията на насажденията се извършва с цел коренна промяна на състава, произхода, възрастта и структурата на насаждението за постигане на определени лесовъдски резултати, без да се нарушават функциите на горите. При трансформацията се променят един или няколко от изброените по-горе лесовъдски показатели.

(2) За промяна на възрастта и структурата на горските насаждения, за които е планирано да бъдат трансформирани в изборни, се провежда изборно прореждане.

(3) Изборно прореждане се провежда в чисти и смесени насаждения, доминирани от сенкоиздръжливи иглолистни дървесни видове, както и в гори от бял и черен бор, когато възобновяването или вторият етаж са от сенкоиздръжливи иглолистни дървесни видове.

(4) Изборното прореждане съчетава последователно или едновременно лесовъдски намеси за отглеждане и възобновяване на насажденията.

(5) Интензивността на отделната лесовъдска намеса при изборно прореждане е до 25 на сто.

(6) Не се допуска отваряне на възобновителни пространства с диаметър, по-голям от половината от височината на дървостоя.

(7) Повторяемостта на сечта се определя от състоянието и структурата на насаждението след предходната сеч, но не по-рано от 10 години.

(8) Насажденията за изборно прореждане се включват към изборен стопански клас и вид гори – изборни.

Чл. 38. (1) (Изм. – ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) За промяна на произхода на издънкови насаждения в семенни се извършва трансформация. Насаждението е превърнато, когато участието на семенните екземпляри в състава на насаждението е над 5/10. Превръщането на издънковите насаждения в семенни е:

1. пълно – когато се реализира равномерно върху цялата площ на насаждението;

2. непълно – когато се реализира неравномерно върху част от площта на насаждението.

(2) (Нова – ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) Насажденията за пълно и непълно превръщане се определят по научно доказани регионални критерии, определени с указания по чл. 4. Дългосрочна цел пред насажденията за непълно превръщане е пълно превръщане чрез следваща генерация.

(3) (Предишна ал. 2, доп. – ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) Превръщането по ал. 1 и 2 се извършва с провеждането на отгледни и възобновителни сечи за създаване на условия за семенно естествено възобновяване и отглеждане на надеждни млади семенни дървета.

Чл. 39. (Отм. – ДВ, бр. 72 от 2015 г.).

Чл. 40. (1) (Изм. – ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) За промяна на състава и/или произхода на иглолистни гори с изкуствен произход, създадени извън техния естествен ареал, в такива с естествен произход се извършва трансформация на иглолистните култури. В резултат постепенно се създава насаждение, в което над 50 на сто от дърветата са с естествен семенен произход.

(2) С трансформацията по ал. 1 се реализира природосъобразен дървесен състав в насажденията.

(3) (Нова – ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) Трансформацията на насаждения с изкуствен произход, създадени извън техния естествен ареал, е:

1. пълна – когато се реализира равномерно върху цялата площта на насаждението;

2. непълна – когато се реализира неравномерно върху част от площта на насаждението.

(4) (Нова – ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) Дългосрочна цел пред насажденията за непълно превръщане е пълно превръщане чрез следваща генерация.

(5) (Предишна ал. 3 – ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) Отгледните сечи се водят с повтораемост и с интензивност, с които върху цялата площ на насаждението или върху част от нея ще се създадат условия за естествена поява и развитие на подходящи семенни дървесни видове.

(6) (Предишна ал. 4, изм. и доп. – ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.)

Възобновителните сечи за трансформация на изкуствени иглолистни горски насаждения в естествени се провеждат при спазване на изискванията за прилагане на постепенните сечи и започват след възрастта на количествената зрялост на насаждението с изкуствен произход.

Чл. 41. (1) (Изм. – ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) Двуетажните насаждения са преходна форма от естествена смяна на дървесните видове.

(2) Възобновителните сечи в двуетажните насаждения в зависимост от поставените цели изпълняват една от следните задачи:

1. (отм. – ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.);

2. (изм. – ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) формиране на смесени разновъзрастни насаждения;

3. (нова – ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) формиране на изборни насаждения.

(3) (Доп. – ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) Възобновителните сечи в случаите по т. 2 започват при достигане на зрялост на втория етаж и се провеждат едновременно в двата етажа. В случаите по т. 3 се провежда изборно прореждане съгласно чл. 37, ал. 3 – 5.

Раздел V

Други лесовъдски мероприятия

Чл. 42. (1) С цел подобряване на качеството на произвежданата дървесина и подпомагане процеса на естественото самоокастрияне на дървостойките в насаждения с висок бонитет и в добро здравословно състояние се провежда кастрене на клоните.

(2) Кастрене в иглолистните насаждения се извършва след първото прореждане при максимален диаметър на дърветата до 18 см. Височината на кастрене е 5 - 6 м и може да се извършва еднократно или на два пъти. На кастрене подлежат ограничен брой желани дървета в насаждението.

(3) Кастрене се провежда в тополовите култури с изключение на тези, създадени за производство на биомаса. На кастрене подлежат всички дървета.

(4) Кастрене се допуска за защита на техническата инфраструктура по смисъла на Закона за устройство на територията, както и в крайните редове на защитните горски пояси.

Чл. 43. (1) Мероприятията за подпомагане на възобновяването включват оставяне на семенници, обработка на почвата и мъртвата горска постилка, отстраняване на подлеса, забрана на пашата, разораване на почвата за разкъсване на корените в насаждения за издънково възобновяване с коренови издънки.

(2) При затруднено естествено възобновяване се прилага подпомагане на възобновяването чрез засяване на семена и жълъди и залесяване на невъзобновени участъци.

Чл. 44. Мероприятията за опазването на подраства включват прилагане на подходяща техника и технология при сечта и извоза на материалите; почистване на сечищата; ограждане на възобновителните участъци; провеждане на сечта в сезони и срокове, съобразени с биологичните изисквания на дървесните видове, грижи за подраства.

Чл. 44а. (Нов – ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) (1) Три години след провеждане на санитарни или принудителни сечи върху площи, които не са залесени, както и при наличие на възобновителни участъци след проведени възобновителни сечи, се извършва оценка на възобновяването и развитието на подраства в горските територии, за които има утвърден горскостопански план.

(2) Оценката се организира и отчита от собственика или стопанисващия горската територия и се извършва от лице, вписано в публичния регистър по чл. 235 от Закона за горите, по методика, утвърдена от изпълнителния директор на ИАГ. За изготвяне на оценката ежегодно, в продължение на 3 години, се извършва инвентаризация до месец октомври, като се включват всички площи, по-големи от 0,1 ха.

(3) За резултатите от оценката по ал. 2 се съставя протокол от лицето, което е извършило оценката, в който се отразява състоянието на площта и се определя необходимостта от провеждане на лесовъдски намеси. Протоколът се съхранява в досието на насаждението.

(4) Резултатите от оценката се отразяват в таксационното описание до края на годината, в която е изготвена.

Глава трета

ПРАВИЛА ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА СЕЧИТЕ

Раздел I

Условия и ред за провеждане на сечите

Чл. 45. (1) Сечите в горите се провеждат съгласно предвижданията на горскостопанските планове и програми, ловностопанските планове и плановете за дейности по опазване от пожари.

(2) За извършване на сечта е необходимо:

1. (доп. - ДВ, бр. 63 от 2013 г., в сила от 16.07.2013 г.) насаждението да е маркирано, освен при провеждане на сеч без материален добив, главосечна сеч, както и сеч в насаждения по чл. 88, ал. 5 от Закона за горите;

2. да е издадено позволително за сеч.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 72 от 2015 г., доп., бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) Без наличие на условията по ал. 1 и 2 е допустимо отсичане на дървета с цел потушаване на пожари, при възникване на природни бедствия и аварии за нуждите на лесопатологичното обследване, както и за премахване на дървета, създаващи опасност за функциониране на инфраструктурни обекти или за предотвратяване на опасности, застрашаващи живота и здравето на хората.

(4) При ежегодното планиране на насажденията за сеч собствениците на гори, държавните горски стопанства, държавните ловни стопанства, общините - собственици на гори, както и горските сдружения с предимство предвиждат за сеч насаждения:

1. в които сечта от предходната година не е приключила;

2. с влошено санитарно състояние;

3. с напреднал възобновителен процес;

4. с пълнота, по-голяма от 0,8, за провеждане на отгледни сечи;

5. за провеждане на отгледни сечи до склопяването им;

6. в които са планирани дейности по опазване от пожари.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 63 от 2013 г., в сила от 16.07.2013 г.) Собствениците на гори, както и лицата, на които е предоставено управлението на поземлени имоти в горски територии, задължително провеждат предвидените отгледни сечи без материален добив в горскостопанския план или програма.

(6) (Отм. - ДВ, бр. 63 от 2013 г., в сила от 16.07.2013 г.).

(7) За усвояване на дървесина от имоти с променено предназначение, имоти, върху които е учредено право на строеж, право на ползване и сервитути по реда на Закона за горите и Закона за енергетиката, сечите се провеждат на основание на съответната заповед или договор, без да е необходимо да са предвидени в горскостопански план или програма.

(8) За усвояване на дървесина от имоти, върху които е възникнал сервитут по силата на специален закон, сечите се провеждат, без да е необходимо да са предвидени в горскостопански план или програма.

Чл. 46. (1) (Изм. и доп. – ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) Провеждането на сечи с изследователска и опитна цел, различни от посочените в наредбата, се допуска след разрешение на изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по горите или упълномощени от него длъжностни лица.

(2) Изискването по ал. 1 не се прилага за провеждане на сечи в гори, предоставени за изследователска и учебно-опитна дейност.

(3) (Нова – ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) Когато сечта се извършва в гори – собственост на физически лица, юридически лица и общини, разрешението се дава след представяне на писмено съгласие на собственика.

Чл. 47. (1) При провеждане на сечите лицата, извършващи добив на дървесина, са длъжни да:

1. сечат само определените и отбелязани за сеч дървета, а при гола сеч - всички дървета върху площта на сечището без забранените за сеч дървета, указани в позволителното за сеч;

2. пазят от повреди немаркираните дървета, подраства и младиняка;
  3. пазят граничните знаци и марките на маркираните дървета за сеч;
  4. повалят дърветата така, че да пазят от задръстване пътища, реки, канали, просеки и др.;
  5. спазват установените правила и изисквания за техническа и пожарна безопасност при работа в горите;
  6. спазват одобрения технологичен план за добив на дървесина.
- (2) (Изм. - ДВ, бр. 63 от 2013 г., в сила от 16.07.2013 г.) При провеждане на сечи в горите за издънково възобновяване дърветата се секат ниско до земята. Височината на пъна, мерена от горната му страна, не трябва да надвишава 5 см - за пънове с диаметър до 20 см, и една четвърт от диаметъра му - за пъновете с диаметър над 20 см.
- (3) (Изм. - ДВ, бр. 63 от 2013 г., в сила от 16.07.2013 г.) При провеждане на сечи извън случаите по ал. 2 с позволителното за сеч и/или с технологичния план за добив на дървесината може да се въведе друго обосновано изискване за височината на пъна, както и определяне на места в насаждението, където се прилагат конкретни норми за височината на пъна.

Чл. 48. (1) При добива на дървесина се извършва почистване на сечищата от вършината, отпада и неизползваемата дървесина чрез:

1. изнасяне извън сечищата;
  2. събиране на купчини в сечищата;
  3. разхвърляне в сечището;
  4. нареждане по хоризонталите във вид на ленти или по извозните пътища;
  5. изгаряне в случаите на каламитет;
  6. (нова – ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) раздробяване.
- (2) Почистването на сечищата при провеждане на възобновителните сечи се извършва по начин, който не уврежда подраства и не затруднява възобновителния процес.
- (3) (Нова – ДВ, бр. 72 от 2015 г.) Почистването на сечищата се извършва едновременно с провеждането на сечта в насаждението.

Раздел II

Маркиране на насажденията за сеч

Чл. 49. (1) Маркирането на насажденията за сеч включва дейностите по определяне и отбелязване на дърветата за сеч.

(2) Маркирането на насажденията, предвидени за сеч, се извършва съобразно състоянието на насажденията, предвиденията в горскостопанския план или програма и при условията и реда, определени в тази наредба.

Чл. 50. (1) Маркирането се извършва от лица, вписани в публичния регистър по чл. 235 от Закона за горите за дейността "маркиране на насаждения, предвидени за сеч".

(2) (Нова – ДВ, бр. 72 от 2015 г.) Маркирането се извършва само когато границите на имота с други собственици са трайно обозначени на терена, което се отразява писмено в карнет-описа. Маркиращият лесовъд ограничава граничещата с други собственици страна, като се съобразява с граничните точки на имота.

(3) (Предишна ал. 2 – ДВ, бр. 72 от 2015 г.) Определените за сеч дървета се отбелязват на височина 130 см с видим знак, неувреждащ кората им.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 63 от 2013 г., в сила от 16.07.2013 г., предишна ал. 3, изм., бр. 72 от 2015 г., бр. 71 от 2017 г.) Освен по начина, посочен в ал. 3, определените за сеч дървета с диаметър 14 см и по-голям от 14 см, измерен на височина 130 см, се отбелязват и с контролна горска марка.

- (5) (Предишна ал. 4, изм. и доп. – ДВ, бр. 72 от 2015 г.) Контролната горска марка по ал. 4 се поставя в основата на стъблото от долната страна на склона или на някои от повърхностните корени, така че след отсичане на дървото марката да остане и да е видима. По решение на собственика или лицата, които стопанисват горската територия, се допуска и допълнително отбелязване или номериране на дърветата, предвидени за сеч.
- (6) (Предишна ал. 5 – ДВ, бр. 72 от 2015 г.) Забранява се сеч на немаркирани дървета с изключение на случаите, когато:
1. (доп. – ДВ, бр. 72 от 2015 г.) е разрешено цялостно отсичане на дървостоя при провеждане на голи сечи, както и при провеждане на санитарни, принудителни и технически сечи с интензивност сто процента върху ограничена площ;
  2. сечта се извършва за предотвратяване или своевременно потушаване на пожари;
  3. се извършва сеч на единични дървета с цел предотвратяване на аварийни ситуации, създаващи опасност за живота и здравето на хората;
  4. (нова - ДВ, бр. 63 от 2013 г., в сила от 16.07.2013 г.) се извършва сеч без материален добив, главосечна сеч, както и сеч в насаждения по чл. 88, ал. 5 от Закона за горите.
- (7) (Предишна ал. 6, изм. и доп. – ДВ, бр. 72 от 2015 г.) Ограничаването на площта в случаите по ал. 6, т. 1 се извършва чрез маркиране с контролна горска марка в основата на стъблата на крайните дървета, определени за сеч, както и с отбелязване на височина 130 см с видим знак върху оставащите крайни дървета.
- (8) (Предишна ал. 7 – ДВ, бр. 72 от 2015 г.) Лицето, извършващо маркирането, предлага технология за добив на дървесината, която се отразява в карнет-описа.
- (9) (Предишна ал. 8, изм. – ДВ, бр. 72 от 2015 г.) Новосъздадените извозни пътища, технологичните просеки и трасетата за въжените линии се ограничават с видим знак върху оставащите на корен дървета.
- (10) (Предишна ал. 9 – ДВ, бр. 72 от 2015 г., доп., бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) За запазване на единични дървета, включително биотопни, когато е разрешено цялостно отсичане на дървостоя, оставащите на корен дървета, включително биотопни, се отбелязват с видим знак на височина 130 см по начин, неувреждащ кората. Начинът на отбелязване се отразява в карнет-описа и технологичния план за добив на дървесина.
- (11) (Предишна ал. 10 – ДВ, бр. 72 от 2015 г.) За извършеното маркиране се изготвя карнет-опис по образец, утвърден от изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по горите.
- (12) (Предишна ал. 11, изм. – ДВ, бр. 72 от 2015 г.) Изчисляването на обема и категориите на маркираната дървесина се извършва по утвърдена от изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по горите нормативно-справочна база. Резултатът от изчисляването се вписва в карнет-описа.
- (13) (Нова – ДВ, бр. 72 от 2015 г.) При голи, санитарни, принудителни сечи, прочистки, прореждания и технически сечи се допуска изчисляване на обема и категориите на маркираната дървесина да се извърши по действащия горскостопански план или програма или чрез пробна площ.
- (14) (Изм. - ДВ, бр. 63 от 2013 г., в сила от 16.07.2013 г., предишна ал. 12, изм., бр. 72 от 2015 г., доп., бр. 71 от 2017 г.) Сортиментна ведомост се изготвя по образец, утвърден от изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по горите, която е неразделна част от карнет-описа и е задължителна за всички насаждения, в които ще се провеждат сечи с материален добив, освен в случаите, когато изчисляването на обема и категориите на маркираната дървесина е извършено по действащия горскостопански план или програма.
- (15) (Предишна ал. 13 – ДВ, бр. 72 от 2015 г.) Карнет-описът се подписва от лицето, извършило маркирането, и се одобрява от:

1. директора на съответното държавно горско стопанство или държавно ловно стопанство или оправомощени от него длъжностни лица с висше лесовъдско образование - за горските територии - държавна собственост, както и за такива, предоставени им за управление въз основа на договор;
  2. оправомощено от кмета на съответната община лице с висше лесовъдско образование, регистрирано в публичния регистър за упражняване на лесовъдска практика - за горските територии - общинска собственост, както и за такива, предоставени на общината за управление въз основа на договор;
  3. (нова – ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) лице с висше лесовъдско образование, регистрирано в публичния регистър по чл. 235 от Закона за горите за упражняване на лесовъдска практика, с което горско сдружение е сключило договор;
  4. (нова – ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) лице с висше лесовъдско образование, регистрирано в публичния регистър по чл. 235 от Закона за горите за упражняване на лесовъдска практика – за горските територии извън посочените в т. 1, 2 и 3, с което собственикът има сключен договор за конкретния имот.
- (16) (Предишна ал. 14 – ДВ, бр. 72 от 2015 г.) Маркирането, както и изготвените карнет-опис и сортиментна ведомост са валидни за срок до 3 години след изтичане на годината, в която е извършено маркирането.
- (17) (Нова – ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) Обемът на маркираната дървесина за прокарване на извозни пътища и технологичните просеки не се включва при определяне интензивността на сечта.

Чл. 51. Горската семеконтролна станция осъществява контрол на маркирането в семепроизводствени насаждения и съгласува карнет-описа и протокола за освидетелстване на сечището.

Чл. 51а. (Нов - ДВ, бр. 63 от 2013 г., в сила от 16.07.2013 г.) (1) Решение за отсичане на единични немаркирани дървета в обекти за добив на дървесина с цел предотвратяване на опасност за живота и здравето на хората се взема от лицето, на което е издадено разрешителното за сеч.

(2) Лицето по ал. 1 маркира с контролна горска марка челата на пъновете на отсечените немаркирани дървета, като използва жълт цвят, и съставя констативен протокол, който се прилага към досието по чл. 64, ал. 1. В констативния протокол се вписват броят на дърветата и техният обем.

(3) Отсечените немаркирани дървета по ал. 1 се оставят в насажденията като биотопна дървесина.

Чл. 51б. (Нов - ДВ, бр. 63 от 2013 г., в сила от 16.07.2013 г.) (1) При необходимост от отсичане на немаркирани дървета с цел потушаване на пожари, при възникване на природни бедствия и аварии, както и с цел премахване на дървета, създаващи опасност за функциониране на инфраструктурни обекти или за предотвратяване на опасности, застрашаващи живота и здравето на хората, решението за отсичането им се взема от:

1. служители на държавните предприятия по чл. 163 от Закона за горите, на държавните горски стопанства, държавните ловни стопанства, учебно-опитните горски стопанства и на общинските горски структури;
2. собственика на горската територия или лицето, упълномощено да я управлява;
3. служители на Изпълнителната агенция по горите и на нейните структури;
4. служители на Министерството на вътрешните работи (МВР);
5. областния управител или кмета на съответната община или упълномощени от тях лица;
6. лицето, стопанисващо инфраструктурния обект.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 72 от 2015 г.) Лицето, взело решение за отсичането на дърветата по ал. 1, съставя констативен протокол, в който описва причините, мястото, датата, отдел и подотдел, номер на имота съгласно кадастралния регистър или картата на възстановената собственост (в случай, че е известен); наименование на инфраструктурния обект; брой на дърветата за отсичане по дървесни видове, приблизителния им обем по категории дървесина и временния склад, където при необходимост ще се преместват повалените дървета или части от тях. За взетото решение се уведомява собственикът на горската територия и съответната регионална дирекция по горите, на които представя и копие от констативния протокол.

(3) (Доп. – ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) При необходимост от отсичането на дървета за недопускане на пожари, природни бедствия и аварии за нуждите на лесопатологичното обследване, както и с цел превантивно премахване на дървета, създаващи опасност за функциониране на инфраструктурни обекти или застрашаващи живота и здравето на хората, решенията по ал. 1 се вземат след съгласуване с директора на съответната регионална дирекция по горите или упълномощено от него лице.

(4) (Нова – ДВ, бр. 72 от 2015 г.) Когато повалената дървесина възпрепятства нормалното функциониране на инфраструктурните обекти, дървесината се премества и складира по възможност в границите на имота по начин, който позволява функционирането на обектите.

(5) (Нова – ДВ, бр. 72 от 2015 г.) Когато решението за отсичане на дърветата е взето от лицата по ал. 1, т. 4, 5 и 6, констативният протокол се съставя от служител на съответната регионална дирекция по горите и се подписва и от лицето, взело решението.

(6) (Нова – ДВ, бр. 72 от 2015 г.) Транспортирането на добитата дървесина се извършва след издаване на разрешително за сеч въз основа на констативния протокол по ал. 2 и отразения в него дървесен обем, като не се съставят карнет-опис и технологичен план.

(7) (Предишна ал. 4, изм. – ДВ, бр. 72 от 2015 г.) Лицето, което съставя констативния протокол за отсичането на дърветата по ал. 1, осигурява маркирането на челата на пъновете на отсечените немаркирани дървета с контролната горска марка, като използва жълт цвят.

(8) (Нова – ДВ, бр. 72 от 2015 г.) Дърветата, подлежащи за сеч по ал. 3, се маркират преди издаването на разрешителното за сеч.

Раздел III

Условия и ред за издаване на разрешително за сеч

Чл. 52. (Изм. - ДВ, бр. 63 от 2013 г., в сила от 16.07.2013 г.) (1) (Изм. – ДВ, бр. 72 от 2015 г.) Сечите се провеждат след издаване на писмено разрешително от лицата по чл. 108, ал. 1 от Закона за горите въз основа на:

1. утвърден горскостопански план или програма или одобрено план-извлечение;
2. одобрен карнет-опис, удостоверяващ, че насаждението е маркирано за предвидената сеч, спазени са изискванията на чл. 50 и границите на имота с други собственици са трайно обозначени на терена;
3. одобрен технологичен план за добив на дървесина;
4. копие от документ, удостоверяващ, че са изпълнени изискванията на чл. 181 от Закона за горите – за горите, общинска собственост.

(2) (Доп. – ДВ, бр. 72 от 2015 г., изм., бр. 71 от 2017 г.) В случаите по чл. 1, ал. 3, чл. 45, ал. 7 и 8, чл. 46, чл. 50, ал. 6, т. 2 и 3 и чл. 51б, както и за провеждане на сечи във връзка с изграждане на обекти по чл. 153, ал. 1 от Закона за горите за издаване на разрешително за сеч не се изисква горскостопански план или програма. За провеждане на санитарни сечи или принудителни сечи, както и в случаите по чл. 46 и за обектите по чл. 153, ал. 1, т. 2 – 7 от Закона за горите, не се изисква горскостопански план или програма, като разрешителното за сеч се издава въз основа на

одобрено от съответната регионална дирекция по горите план-извлечение по образец, утвърден от изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по горите.

(3) (Нова – ДВ, бр. 71 от 2017 г.) В случаите на издадено предписание от регионалната дирекция по горите или лесозащитна станция за провеждане на санитарни сечи или принудителни сечи не се изисква утвърден горскостопански план или програма или одобрено план-извлечение.

Предписанието се издава по образец, утвърден от изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по горите, след извършване на проверка на терен от служители от регионалната дирекция по горите или лесозащитна станция.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 72 от 2015 г., предишна ал. 3, бр. 71 от 2017 г.) В случаите по чл. 153, ал. 1, т. 1 от Закона за горите, когато обектите се намират извън насаждението, предвидено за сеч, не се изисква горскостопански план или програма, като позволителното за сеч се издава въз основа на одобрено от съответната регионална дирекция по горите план-извлечение по образец, утвърден от изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по горите.

(5) Позволително се издава поотделно за всяко насаждение или за имот и насаждение и в него се определят сроковете за сеч и извоз.

(6) (Нова – ДВ, бр. 71 от 2017 г.) В случаите по чл. 34, ал. 4 и чл. 35, ал. 4 за издаване на позволително за сеч не се изисква горскостопански план или програма или одобрено план-извлечение, като позволителното за сеч се издава въз основа на одобрен инвентаризационен опис по образец, утвърден от изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по горите.

Инвентаризационният опис се изготвя от лица, вписани в публичния регистър по чл. 235 от Закона за горите за дейността "маркиране на насаждения, предвидени за сеч", и се одобрява от:

1. директора на съответното държавно горско стопанство, държавно ловно стопанство, учебно-опитно горско стопанство – за горските територии – държавна собственост, както и за такива, предоставени за управление въз основа на договор;
2. ръководителя на съответната общинска горска структура – за горските територии – общинска собственост, както и за такива, предоставени за управление въз основа на договор;
3. управляващия горското сдружение по чл. 183, ал. 1 от Закона за горите – за горски територии – частна собственост на физически и юридически лица – членове на сдружението, както и за такива, предоставени за управление въз основа на договор;
4. директора на регионалната дирекция по горите или оправомощено от него лице за случаите извън т. 1, 2 и 3.

(7) (Нова – ДВ, бр. 71 от 2017 г.) В случаите по ал. 6, т. 1, 2 и 3 копие от инвентаризационния опис се предоставя в съответната регионална дирекция по горите преди издаването на първото позволително за сеч от него.

(8) (Предишна ал. 6 – ДВ, бр. 71 от 2017 г.) По обективни причини сроковете за сеч и извоз могат да бъдат продължавани от лицата, издали позволителното за сеч. При всички случаи срокът за сеч и извоз не може да бъде по-дълъг от края на календарната година, за която е издадено позволителното за сеч.

(9) (Предишна ал. 7 – ДВ, бр. 71 от 2017 г.) Продължаването на сроковете за сеч и извоз до временен склад се разрешава преди изтичането им по писмено искане на лицето, на което е издадено позволителното за сеч, като се отразява в интернет информационната система на Изпълнителната агенция по горите и в отпечатаните екземпляри на позволителното. Сроковете се считат продължени от момента на отразяване на промяната в интернет информационната система на Изпълнителната агенция по горите.

(10) (Предишна ал. 8 – ДВ, бр. 71 от 2017 г.) Когато физически и юридически лица - собственици на поземлени имоти в горски територии, са възложили извършването на добива на дървесина в имотите им по реда на чл. 186 от Закона за горите, продължаването на сроковете за сеч и извоз се допуска след писмено съгласие на собственика.

(11) (Предишна ал. 9 – ДВ, бр. 71 от 2017 г.) Позволително за сеч в насаждения, в които ще се провежда сеч без материален добив, главосечна сеч, както и сеч в насаждения по чл. 88, ал. 5 от Закона за горите, и при добив на коледни елхи, се издава, без да се спазват изискванията по ал. 1, т. 1, 2 и 3, като се определя само срок за сеч.

(12) (Предишна ал. 10 – ДВ, бр. 71 от 2017 г.) Позволително за сеч в насаждения за производство на плодове се издава, ако насаждението е инвентаризирано и карнет-описът е заверен от регионалната дирекция по горите, без да е налице изискването по ал. 1, т. 1.

(13) (Предишна ал. 11 – ДВ, бр. 71 от 2017 г.) Позволително за сеч в насаждения, в които се извършва кастрене на клони с материален добив, се издава на основание одобрен технологичен план, без да се спазват другите изисквания по ал. 1.

Чл. 52а. (Нов – ДВ, бр. 72 от 2015 г.) (1) (Доп. – ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) Промяната на вида на сечта се извършва без изготвяне и одобряване на план-извлечение, в случай че се запазва насоката на стопанисване. Преминаването от дългосрочно-постепенна или изборна сеч към краткосрочно-постепенна сеч не се допуска.

(2) В случаите, в които не е предвидена насока на стопанисване или се налага нейната промяна, план-извлечението се изготвя от лице, регистрирано в публичния регистър на ИАГ по чл. 235 от Закона за горите, по предложение на собствениците на гори или лицата, на които е предоставено управлението на съответната горска територия.

(3) Предложението за промяна на предвидената насока на стопанисване се подава до съответната регионална дирекция по горите, придружено със:

1. попълнено план-извлечение по образец, утвърден от изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по горите;

2. обяснителна записка, в която се посочва основанието, налагащо промяната;

3. скица – когато предлаганата сеч ще се провежда в част от насаждението.

(4) Необходимостта от промяната по ал. 2 се установява от комисия, назначена от директора на регионалната дирекция по горите или оправомощено от него длъжностно лице – когато се предлага промяна в утвърден горскостопански план или програма.

(5) В комисииите по ал. 4 могат да се включват и представители на:

1. лесозащитна станция, когато с промяната на вида на сечта се предвижда провеждане на санитарна сеч вследствие на биотични въздействия;

2. горска семеконтролна станция, когато се предлага промяна на вида на сечта в семепроизводствени насаждения и в насаждения с регистрирани източници за добив на горски репродуктивни материали;

3. дирекция на природния парк, когато промяната на сечта е в насаждение на територията на природен парк.

(6) В едномесечен срок от постъпване на предложението комисията изготвя протокол за работата си, с който се произнася относно необходимостта от промяната.

(7) Въз основа на протокола на комисията и решение или становище на компетентния орган по околна среда съответният орган по ал. 4 одобрява или мотивирано отказва да одобри план-извлечението за промяна на вида на сечта.

(8) (Нова – ДВ, бр. 71 от 2017 г.) Когато горскостопанският план е в процес на изработване, насоките за стопанисване се определят с план-извлечение, което се съгласува и с лицето, на което е възложено изработването на съответния план. План-извличенията и предписанията за санитарни и принудителни сечи се предоставят за информация на лицето, на което е възложено изработването на съответния план.

Чл. 53. (1) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 63 от 2013 г., в сила от 16.07.2013 г.) Технологичният план по чл. 52, ал. 1, т. 3 се изготвя от лице, регистрирано в публичния регистър за упражняване

на лесовъдска практика по чл. 235 от Закона за горите, и се одобрява от лицата по чл. 108, ал. 1 от Закона за горите. При необходимост от изменение на одобрения технологичен план се изготвя и одобрява нов.

(2) В технологичния план се определят:

1. техниката и технологията за извършване на сечта и извоза на дървесината;
2. местоположението на временните горски складове;
3. средствата и методите на безопасност за изпълнение на основните технологични операции;
4. мерките за опазване на оставащите на корен дървета, подраства, младияка и почвата;
5. схемата на съществуващите и проектираните извозни пътища, технологични просеки и трасета за въжени линии;
6. допустимата широчина на проектираните извозни пътища, технологични просеки и трасета за въжени линии и разстоянията между тях;
7. начинът на почистване на сечището.

(3) Местоположението на временния склад по ал. 2, т. 2 се определя, така че:

1. временният склад да не е в границите на населените места и да не съвпада с друг временен склад;
2. извозните пътища да не преминават през населено място;
3. да не се извършва извоз на дървесина по пътища от републиканската и общинската пътна мрежа, определени в Закона за пътищата;
4. (нова – ДВ, бр. 72 от 2015 г.) да не е на повече от 1000 м от границата на насаждението.

(4) (Нова – ДВ, бр. 72 от 2015 г., изм., бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) Изключения от ал. 3 се допускат след утвърждаване на технологичния план от:

1. директора на съответното държавно горско стопанство, държавно ловно стопанство, учебно-опитно горско стопанство – за горските територии – държавна собственост, както и за такива, предоставени за управление въз основа на договор;
2. ръководителя на съответната общинска горска структура – за горските територии – общинска собственост, както и за такива, предоставени за управление въз основа на договор;
3. управляващия горското сдружение по чл. 183, ал. 1 от Закона за горите – за горски територии – частна собственост на физически и юридически лица – членове на сдружението, както и за такива, предоставени за управление въз основа на договор;
4. директора на регионалната дирекция по горите или оправомощено от него лице за случаите извън т. 1, 2 и 3.

(5) (Предишна ал. 4 – ДВ, бр. 72 от 2015 г.) В случаите, когато в одобрения технологичен план са проектирани извозни пътища, технологични просеки и трасета за въжени линии и се налага отсичане на немаркирани дървета, разрешителното за сеч се издава след маркирането им и включването им в карнет-описа на насаждението.

(6) (Предишна ал. 5, доп. – ДВ, бр. 72 от 2015 г.) Технологичният план се изготвя по образец, утвърден от изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по горите и се счита за валиден, когато е одобрен и е регистриран в електронната система на ИАГ.

(7) (Нова - ДВ, бр. 63 от 2013 г., в сила от 16.07.2013 г., предишна ал. 6, бр. 72 от 2015 г., изм., бр. 71 от 2017 г., доп., бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) Когато след издаване на разрешително за сеч се налага допълнително маркиране на дървета при санитарна или принудителна сеч, както и за изграждане или промяна на трасетата на извозни пътища, технологични просеки и въжени линии, за тях се съставят карнет-опис и нов технологичен план, които се прилагат към досието на насаждението и се регистрират в информационната система на Изпълнителната агенция по горите към разрешителното за сеч. Допълнително маркираните дървета се отбелязват с цвят, различен от основното маркиране.

Чл. 54. (1) (Изм. - ДВ, бр. 63 от 2013 г., в сила от 16.07.2013 г.) За издаване на позволително за сеч в горски територии - собственост на физически лица и/или на юридически лица, е необходимо да бъдат спазени изискванията по чл. 52, ал. 1, както и да се представят следните документи:

1. копия от документ за собственост и валидна скица на имота;
2. удостоверение за наследници - когато гората е възстановена на наследниците на починал собственик или при смърт на собственика на имота;
3. договор, по силата на който собственик е възложил добива в имота - в случаите на чл. 186, ал. 1, т. 2 от Закона за горите, или декларация, че са налице обстоятелствата по чл. 186, ал. 1, т. 1 от Закона за горите;
4. нотариално заверено пълномощно от собственик - когато искането е от несобственик с изключение на случаите по т. 3;
5. (нова – ДВ, бр. 72 от 2015 г.) нотариално заверено съгласие, издадено по реда на чл. 111, ал. 8 от Закона за горите – когато горският имот е собственост на повече от едно физическо и юридическо лице.

(2) В случаите на съсобственост, когато позволително за сеч е издадено по искане на един от съсобствениците, отношенията между него и останалите съсобственици се уреждат по реда на Закона за собствеността.

(3) За издаване на позволително за сеч за горски територии - собственост на физически лица и/или на юридически лица, обединени в горско сдружение, не се изискват документите по ал. 1.

Чл. 55. (1) (Изм. - ДВ, бр. 63 от 2013 г., в сила от 16.07.2013 г.) Позволително за сеч се издава само за имоти, чиито граници с други собственици са трайно обозначени на терена.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 63 от 2013 г., в сила от 16.07.2013 г.) Обозначаването на границите на имотите е за сметка на техните собственици или на лицата, на които са предоставени за управление съответните горски територии.

(3) Забранява се унищожаването, повреждането или преместването на трайни знаци за обозначаване на границите на горските имоти.

Чл. 56. (1) Позволителното за сеч се издава чрез интернет информационната система на Изпълнителната агенция по горите.

(2) Позволителното се издава от лицата по чл. 108, ал. 1 от Закона за горите, на които е предоставен достъп до информационната система по ал. 1.

(3) Позволителното се отпечатва в два екземпляра и се подписва от лицето по ал. 2 и от лице, вписано в публичния регистър по чл. 235 от Закона за горите за дейността "планиране и организация на добива на дървесина", на което е издадено позволителното.

(4) Условието и редът за предоставяне и отнемане на достъпа до системата по ал. 1 се определят със заповед на изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по горите.

Чл. 57. Позволително за сеч, издадено по реда на наредбата, се обезсилва:

1. когато е издадено въз основа на документ, който по надлежния съдебен ред е признат за подправен, неистински или с невярно съдържание;
2. по искане на собственика или на горското сдружение, сключили договор по реда на чл. 108, ал. 1, т. 3 и 4 от Закона за горите, подадено в съответната регионална дирекция по горите;
3. по мотивирано искане на лицето, на което е издадено позволителното за сеч, или на търговеца, извършващ дейността;
4. при отписване на търговеца, който извършва добив на дървесина, от регистъра по чл. 241 от Закона за горите;
5. при отписване на лицето, на което е издадено позволителното, от публичния регистър по чл. 235 от Закона за горите;

6. когато в насаждението се провежда сеч, която не съответства на разрешената с позволителното;
7. маркирането е извършено в нарушение на правилата за съответната сеч, вследствие на което се налага ново маркиране;
8. (доп. – ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) когато позволителното е издадено в нарушение на чл. 52 - 56 и чл. 65 – 72;
9. (отм. - ДВ, бр. 63 от 2013 г., в сила от 16.07.2013 г.);
10. когато в резултат на биотични и абиотични въздействия са настъпили повреди, вследствие на които се налага провеждане на сеч, различна от разрешената;
11. (нова - ДВ, бр. 63 от 2013 г., в сила от 16.07.2013 г.) по искане на съсобствениците, притежаващи повече от половината от собствеността на имота.

Чл. 58. (1) Позволителното за сеч се обезсилва със заповед на:

1. директорите на държавните горски стопанства, държавните ловни стопанства и учебно-опитните горски стопанства за горските територии, предоставени им за управление;
  2. кметовете на общини - за горските територии - общинска собственост;
  3. директорите на регионалните дирекции по горите - за всички горски територии.
- (2) В срок не по-късно от два дни от издаване на заповедта лицата по ал. 1, т. 1 и 2 изпращат копие от нея в съответната регионална дирекция по горите.
- (3) Заповедта за обезсилване на позволителното се отразява незабавно от съответната регионална дирекция по горите в интернет информационната система на Изпълнителната агенция по горите.
- (4) Заповедта по ал. 1 се връчва на:
1. лицето, на което е издадено позволителното за сеч - за незабавно изпълнение;
  2. лицето, което е издало позволителното за сеч.
- (5) Лицето по ал. 4, т. 2 освидетелства сечището в срок 7 дни от връчване на заповедта за обезсилване на позволителното за сеч.
- (6) Обезсилването на позволителното за сеч подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Чл. 59. (1) Сечта в насажденията може да бъде временно спряна, когато:

1. не се спазват правилата за сеч по чл. 47, ал. 1, т. 4 - 6, ал. 2 и 3, както и сроковете по чл. 103, ал. 1 от Закона за горите;
  2. сечището не се почиства по реда, посочен в технологичния план и позволителното за сеч;
  3. не се спазват други изисквания, определени в технологичния план и в позволителното за сеч.
- (2) Спирането на сечта се налага до отстраняване на нарушенията.

Чл. 60. (1) Сечта в насаждението се спира със заповед на:

1. директорите на държавните горски стопанства, държавните ловни стопанства и учебно-опитните горски стопанства за горските територии, предоставени им за управление;
  2. кметовете на общини - за горските територии - общинска собственост;
  3. директорите на регионалните дирекции по горите - за всички горски територии.
- (2) (Изм. - ДВ, бр. 63 от 2013 г., в сила от 16.07.2013 г.) В заповедта по ал. 1 се дават предписания и срокове за отстраняване на нарушенията и се връчва на лицето:
1. на което е издадено позволителното за сеч;
  2. което е издало позволителното за сеч.
- (3) В срок не по-късно от два дни от издаване на заповедта лицата по ал. 1, т. 1 и 2 изпращат копие от нея в съответната регионална дирекция по горите.
- (4) Заповедта за спиране на сечта подлежи на незабавно изпълнение.

(5) Спирането на сечта подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(6) След отстраняване на нарушението лицето по ал. 1 отменя заповедта за спиране на сечта. Когато заповедта е издадена от лицата по ал. 1, т. 1 и 2, същите уведомяват писмено регионалната дирекция по горите.

(7) Заповедта по ал. 1, както и заповедта за отмяна на заповедта за спиране на сечта се отразяват незабавно от съответната регионална дирекция по горите в интернет информационната система на Изпълнителната агенция по горите.

Чл. 61. До освидетелстване на сечището лицето, на което е издадено разрешителното за сеч, носи отговорност и осъществява контрол по спазване изискванията на чл. 47 и 48, както и за изпълнение на технологичния план за добив на дървесина.

Чл. 62. (1) (Доп. – ДВ, бр. 72 от 2015 г.) В срок до 30 дни след приключване на сечта лицето, издало разрешителното за сеч, съставя протокол за освидетелстване на сечището по образец, утвърден от изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по горите. Когато сечището е освидетелствано с отсечена, но неизвозена до временен склад дървесина, извозването ѝ се осъществява след издаване на ново разрешително за сеч.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 72 от 2015 г.) Протоколът за освидетелстване на сечището се издава чрез интернет базираната информационна система на Изпълнителната агенция по горите в срока по ал. 1 и се подписва от лицето, извършило освидетелстването, и от лицето, на което е издадено разрешителното за сеч.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 63 от 2013 г., в сила от 16.07.2013 г.) В случай на смърт, както и при невъзможност на лицето, издало разрешителното за сеч, да освидетелства сечището протокол за освидетелстване се издава от друго лице по чл. 108, ал. 1 от Закона за горите, определено от:

1. директора на съответното държавно горско стопанство, държавно ловно стопанство, учебно-опитно горско стопанство или кмета на общината - за горските територии - държавна или общинска собственост, както и за такива, предоставени им за управление;
2. председателя или управителя на съответното горско сдружение - за горските територии, стопанисвани и управлявани от сдружението;
3. собственика на горската територия - в останалите случаи.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 63 от 2013 г., в сила от 16.07.2013 г., бр. 72 от 2015 г.) Лицето, издало разрешителното за сеч по чл. 108, ал. 1 от Закона за горите, е задължено в срок до седем дни да състави протокол за освидетелстване на сечището, когато:

1. е отписано от публичния регистър на Изпълнителна агенция по горите по чл. 235 от Закона за горите;
2. са прекратени трудовите или договорните му отношения, въз основа на които е издало разрешителното за сеч;
3. е загубило правата си за упражняване на лесовъдска практика по силата на чл. 234, ал. 4 и 5 от Закона за горите.

(5) (Нова - ДВ, бр. 63 от 2013 г., в сила от 16.07.2013 г.) Освидетелстване на сечището се извършва в срока по ал. 4 и за случаите, когато лицето, на което е издадено разрешителното за сеч по чл. 108, ал. 2 от Закона за горите:

1. е отписано от публичния регистър на Изпълнителна агенция по горите по чл. 235 от Закона за горите;
2. са прекратени трудовите или договорните му отношения, въз основа на които му е издадено разрешителното за сеч;
3. е загубило правата си за упражняване на лесовъдска практика по силата на чл. 234, ал. 4 и 5 от Закона за горите.

(6) (Предишна ал. 5 - ДВ, бр. 63 от 2013 г., в сила от 16.07.2013 г., отм., бр. 72 от 2015 г.).
(7) (Нова – ДВ, бр. 72 от 2015 г.) Срокът по ал. 1 може да бъде удължен при наличие на обстоятелства, възпрепятстващи проверката на сечището. Удължаването се извършва след писмено съгласуване от съответната регионална дирекция по горите.

Чл. 63. (Отм. – ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.).

Чл. 64. (1) Държавното горско стопанство, държавното ловно стопанство, общините - собственици на гори, горските сдружения, както и лицата по чл. 108, ал. 1, т. 4 от Закона за горите водят досие за всяко насаждение, в което се провежда сеч. Досието съдържа:

1. (изм. - ДВ, бр. 63 от 2013 г., в сила от 16.07.2013 г., доп., бр. 72 от 2015 г.) документите по чл. 52, ал. 1, т. 2, 3 и 4 и по чл. 54, ал. 1, необходими за издаване на разрешителното за сеч;
2. (отм. - ДВ, бр. 63 от 2013 г., в сила от 16.07.2013 г.);
3. разрешителните за сеч;
4. протоколите за освидетелстване на сечището;
5. опис на превозните билети за транспортиране на дървесина от временен склад;
6. (отм. – ДВ, бр. 72 от 2015 г.);
7. други документи, свързани с добива на дървесина.

(2) В едномесечен срок от освидетелстване на сечището лицата по чл. 108, ал. 1, т. 4 от Закона за горите са длъжни да предадат с приемателно-предавателен протокол досието на насаждението на собственика на имота, с който е сключен договор.

(3) Когато управлението на горска територия е предоставено с договор на държавно горско стопанство, държавно ловно стопанство, общинска горска структура, както и на физически лица или търговци, вписани в регистрите по чл. 235 и 241 от Закона за горите, в едномесечен срок от изтичане срока на договора същите са длъжни да предадат с приемателно-предавателен протокол досието на насаждението на собственика на имота, с който е сключен договърът.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 63 от 2013 г., в сила от 16.07.2013 г.) Досиетата по ал. 1, както и протоколите по ал. 2 и 3 се съхраняват до утвърждаването на нов горскостопански план или програма, но не по-малко от пет години от датата на издаване на протокола за освидетелстване на сечището.

(5) Лицата по ал. 2 и 3 съхраняват копие от предаденото на собственика досие на насаждението за срока по ал. 4.

Глава четвърта

СИСТЕМА ОТ РЕЖИМИ И МЕРКИ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ГОРИТЕ, ПОПАДАЩИ В ГОРСКИТЕ ТИПОВЕ ПРИРОДНИ МЕСТООБИТАНИЯ

Чл. 65. (1) Стопанисването на горите, попадащи в горските типове природни местообитания, посочени в приложението, включени в границите на защитените зони по Закона за биологичното разнообразие, се извършва по начин, който поддържа или възстановява тяхното благоприятно състояние.

(2) Принципите и режимите за стопанисване на горите по ал. 1 обхващат лесовъдските системи, които ще се прилагат в тях, както и ограничените, позволените и препоръчителните дейности за постигане на благоприятно състояние на типовете природни местообитания и са:

1. толериране на местните растителни видове;
2. забрана за залесяване с чужди видове и/или произходи, както и залесяване на естествените открити пространства в местообитанието с изключение на мероприятия за защита от порои и ерозия;

3. при възникване на едроплощни природни нарушения е препоръчително част от засегнатата площ да не се залесява, а да се остави на естествената сукцесия;
  4. ограничаване прилагането на лесовъдски системи за нискостъблено и за едновъзрастно стопанисване на горите;
  5. съхраняване на характерните за местообитанието дървесни видове и произходи при провеждане на лесовъдските дейности;
  6. трансформация на горскостопанските дейности от едроплощни към дребноплощни;
  7. (изм. - ДВ, бр. 63 от 2013 г., в сила от 16.07.2013 г., бр. 72 от 2015 г., бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) поддържане на мъртва дървесина от 8 до 10 на сто от запаса на насажденията, с изключение на горите I клас на пожарна опасност;
  8. запазване на дървета с хралупи, единични и групи от стари дървета;
  9. прилагане на природосъобразни технологии при провеждане на горскостопанските дейности;
  10. запазване целостта на ландшафта при планиране на горски пътища и на съпровождащата горскостопанската дейност инфраструктура;
  11. поддържане на зони около постоянните водни течения с ширина не по-малка от 15 метра, в които не се провеждат сечи или се провеждат с интензивност не по-голяма от 5 % от запаса на насажденията.
- (3) (Нова – ДВ, бр. 72 от 2015 г.) При маркирането на насаждения за сеч се запазват най-малко 3 – 5 бр. дървета на хектар с диаметър над 20 см на височина 130 см с цел осигуряване на биотопна дървесина. Определените биотопни дървета се обозначават с траен знак.

Чл. 66. (1) В зависимост от особеностите на дървесните видове и състоянието на насажденията, попадащи в горските типове природни местообитания по приложението, за възобновяването им с предимство се провеждат постепенно-котловинна, групово-постепенна, неравномерно-постепенна и изборна сеч.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 72 от 2015 г.) Допуска се провеждане на краткосрочно-постепенна сеч на малки площи и на тесни ивици в издънкови гори с влошено състояние, предвидени за превръщането им в семенни.

Глава пета

(Нова - ДВ, бр. 63 от 2013 г., в сила от 16.07.2013 г.) УСЛОВИЯ И РЕД ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА СЕЧИТЕ В ГРАНИЦИТЕ НА КОРЕКЦИИ НА РЕКИ

Чл. 67. (Нов - ДВ, бр. 63 от 2013 г., в сила от 16.07.2013 г.) (1) Сечите в границите на корекции на реки се провеждат за:

1. оптимизиране проводимостта на речните корита;
2. създаване на условия за възстановяване на характерни местообитания;
3. поддържане и подобряване на биологичното разнообразие;
4. повишаване на защитните функции и продуктивността на горите.

(2) Сечите и дейностите в границите на корекции на реки се извършват по начини и технологии, които не причиняват ерозионни процеси и други екологични нарушения във водосборите.

Чл. 68. (Нов - ДВ, бр. 63 от 2013 г., в сила от 16.07.2013 г.) (1) Провеждане на сечи в границите на корекции на реки се допуска:

1. когато са предвидени в одобрени горскостопански планове и програми или планове за ловностопански дейности и за дейности по опазване от пожари;
2. при аварийни ситуации и бедствия;

3. при промяна на предназначението на горски територии в случаите по чл. 73 от Закона за горите;

4. (изм. и доп. – ДВ, бр. 71 от 2017 г.) в случаите по чл. 1, ал. 3, чл. 45, ал. 7 и 8, чл. 46, чл. 50, ал. 6, т. 2 и 3, чл. 51а и 51б, при предписание за санитарни или принудителни сечи от лесозащитните станции и/или регионалните дирекции по горите, както и за провеждане на сечи във връзка с изграждане на обекти по чл. 153, ал. 1 от Закона за горите без спазване на изискването по т. 1.

(2) Голите сечи в тополовите и върбовите гори се провеждат на площи с големина до 5 ха, като площните сечища се залагат перпендикулярни на водното течение и са с широчина до 150 м.

(3) (Изм. и доп. – ДВ, бр. 72 от 2015 г.) За случаите при провеждане на голи сечи върху територии с подриваеми речни брегове, с изключение на изкуствено създадените насаждения, се оставя неизсечена защитна ивица гора с широчина не по-малко от 15 м, успоредно на водното течение.

(4) Голите сечи в случаите на ал. 2 могат да бъдат разширени не по-рано от:

1. 3 години след залесяването и постигнат процент на прихващане на културите над 80 %;

2. 12 месеца от освидетелстване на сечищата при издънково възобновяване.

Чл. 69. (Нов - ДВ, бр. 63 от 2013 г., в сила от 16.07.2013 г.) В бреговите върбови гори се допуска провеждане на главосечна сеч на дърветата в ивица с широчина 10 - 15 м с височина на главосечната сеч до 2 м над достигнатото средно ниво на водите в реката.

Чл. 70. (Нов - ДВ, бр. 63 от 2013 г., в сила от 16.07.2013 г.) (1) За подобряване пропускливостта на гъсти млади тополови и върбови насаждения и култури в ивицата дига - бряг могат да се провеждат отгледни и схематични сечи с интензивност до 50 %.

(2) Вършината от сечта се събира на ивици успоредно на водното течение или се изнася извън дигата.

Чл. 71. (Нов - ДВ, бр. 63 от 2013 г., в сила от 16.07.2013 г.) Маркирането на насажденията за сеч, издаването на позволителните за сеч и освидетелстването на сечищата се извършва по реда на глава трета.

Глава шеста

(Нова – ДВ, бр. 72 от 2015 г.)

СПЕЦИФИЧНИ ИЗИСКВАНИЯ ПРИ ПРОВЕЖДАНЕ НА СЕЧИ В ЗАЩИТНИ И СПЕЦИАЛНИ ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ

Чл. 72. (Нов – ДВ, бр. 72 от 2015 г.) При провеждане на сечи в защитни и специални горски територии се спазват следните специфични изисквания:

1. около постоянните водни течения с изключение на изкуствено създадените насаждения се запазват зони с широчина не по-малка от 15 м, като при необходимост в тях се допуска премахване само на сухи и/или паднали дървета; в буферната зона, която включва 100-метровата ивица на реките Марица, Тунджа, Места, Струма, Арда, Лом, Цибрица, Огоста, Скът, Искър, Янтра, Вит, Съзлийка, Стряма, Осъм, Русенски Лом, Камчия, Велека и Резовска, както и 50-метровата за останалите водни течения от двете им страни, в долния равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори, възобновителните сечи се провеждат с удължен възобновителен период с изключение на изкуствено създадените насаждения;

2. за защита на поройните водни течения от двете им страни (15 м) не се допускат сечи освен премахването на единични сухи дървета;
3. в насаждения на стръмни терени със среден наклон над 25° се провеждат следните възобновителни сечи: групово-постепенна, неравномерно-постепенна, групово-изборна и изборна сеч (постепенно-котловинна с удължен възобновителен период), в зависимост от особеностите на дървесните видове и състоянието им;
4. в горите на урвести и каменливи терени, както и в горната граница на гората (200-метровата ивица), се допуска провеждането само на отгледни, санитарни и принудителни сечи;
5. в горите в непосредствена близост (в радиус 20 м) до извори, кладенци, каптажи, водопои и други водоизточници, които не са включени в санитарноохранителните зони, се провеждат само санитарни сечи и принудителни сечи;
6. (доп. – ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) не се допускат сечи в горите във фаза на старост с изключение на случаите на повреди над 50 на сто от площта на насаждението;
7. в горите в границите на 200 м около туристически хижи и обекти с религиозно значение, както и тези, свързани със съхраняване на културното наследство и националните традиции за местното население (местности, свързани с религиозни вярвания, оброчища, територии, традиционно свързани с провеждането на събори, надпявания, други мероприятия от местен характер), не се провеждат сечи с оглед запазването на насажденията до естествената им физиологическа възраст, като по изключение се отсичат отделни дървета, представляващи опасност за хора и съоръжения, или се провеждат санитарни и принудителни сечи;
8. (нова – ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) в горите във фаза на старост, през които преминават съществуващи горски пътища и други инфраструктурни обекти, при доказана необходимост се допуска сеч на единични сухи, повредени, застрашаващи или пречещи на безопасното движение на хора и пътни превозни средства дървета или на нормалното функциониране на инфраструктурните обекти по реда на чл. 51б.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на тази наредба:

1. "Възобновителен период" е периодът от започване на възобновителната сеч до окончателното отсичане на зрелия дървостой, определен в години.
2. "Възраст на количествена зрялост" е възрастта, в която насаждението произвежда максимално количество дървесина.
3. "Двуетажни насаждения" са насаждения, съставени от видове с противоположни изисквания към светлината, при които светлолюбивите формират първи етаж, а сенкоиздръжливите - втори етаж. Минималната пълнота на всеки етаж поотделно е над 0,3. Разликата във възрастта на двата етажа е не по-голяма от два класа на възраст.
4. "Диференциация на структурата на насаждението" е степен на разнообразие на структурата на насаждението и параметрите на отделните дървета (диаметър, височина, корона и др.).
5. "Добри фенотипни признаци" са външни видими и измерими признаци на дървета, като бърз растеж, тясна корона, фини клони, форми с ценна дървесина (косвено определена по кората), устойчивост на болести и вредители.
6. "Достатъчно количество подраст" е броят на жизнените фиданки на един хектар от желани дървесни видове, които могат да формират пълноценно младо насаждение след окончателно отсичане на зрялото насаждение, и е, както следва:

Достатъчно количество подраст на 1 хектар(ха) за 100 % покритие на площта:

Дървесен вид	Бр./ха преди осветителна	Бр./ха преди окончателна фаза	Бр./ха след окончателна

	фаза или отваряне на котли и прозорци	или разширяване на котли и прозорци	фаза или разширяване на котли и прозорци
бяла мура	37 000	19 000	8000
бял бор	23 000	13 000	5000
смърч	25 000	18 000	10 000
ела	86 000	65 000	44 000
черен бор	13 000	8000	4000
бук	35 000	18 000	8000
дъб и кестен	31 000		
	поници до 1/3	21 000	11 000
цер	25 000		
	поници до 1/3	14 000	8500
обикн. габър	9000	6000	4000
бреза	25 000	8000	5000
липа	9000	6000	4000
ясен	132 000		
	поници до 1/3	47 000	13 000
черна елша	8000	5000	3000
източен чинар	4000	2000	2000

7. "Дървета на бъдещето" са дървета от желани дървесни видове с добър растеж, добра стъблена форма и корона, от които в зряла възраст се очаква да се добие определен сортимент с необходимите качества.

8. "Дървостой" е съвкупността от дърветата в насаждението.

9. (Доп. – ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) "Едновъзрастно насаждение" е насаждение, в което разликата във възрастта на дърветата е в рамките на един клас на възраст. За високостъблените насаждения един клас на възраст е 20 години, а за издънковите за превръщане, липовите, брезовите и трепетликовите – 10 години, за нискостъблените и тополовите насаждения - 5 години.

10. (Изм. и доп. – ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) "Запас" е количеството дървесина, определено от обема на надземната част на дърветата, изразена в плътни куб. м.

11. "Интензивността на сечта" е отношението на обема на предвидената за сеч дървесина към общия запас на насаждението, изразено в проценти.

12. (Изм. – ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) "Котел" е площ с овална форма, която се формира в резултат на отсичане на група дървета за създаване на условия за растеж на наличното възобновяване, с диаметър, по-голям от 2/3 от височината на околните за котела дървета, но и не по-голяма от 2 височини. Размерът на котела на терен се установява като разстояние между проекциите на короните на заобикалящите котела дървета.

13. "Лесовъдска система" е планираната дългосрочна програма на лесовъдските дейности през целия живот на насаждението. В зависимост от метода на възобновяване - от семена или издънки, лесовъдските системи са:

а) за високостъблено стопанисване на горите;

б) за издънково стопанисване на горите.

В зависимост от възрастовата структура на насажденията, която се формира, лесовъдските системи са:

а) за едновъзрастно стопанисване на горите;

б) за разновъзрастно стопанисване на горите.

14. (Изм. – ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) "Механична стабилност" е способността на насаждението и/или на отделните дървета в него да устоят на очаквани натоварвания от абиотични въздействия (вятър, сняг и др.).

15. "Насаждение" е основна пространствена единица при разделянето на гората, основаваща се на топографските особености на релефа и с обща цел на стопанисване.

16. "Неравномерна вертикална структура" е разпределение на короните на дърветата в цялото вертикално пространство на насаждението, при което няма ясно изразена етажност.

17. "Подлес" са храсти и дървесни видове, на които не се разчита за възобновяване и които по различни причини не могат да достигнат височината на основния дървостой.

18. "Подраст" са екземпляри със семенен произход от дървесни видове на възраст над една година, появили се по естествен път или изкуствено внесени под склопа на зрелия дървостой, на които се разчита за възобновяване на насаждението.

19. "Полов диморфизъм" е формиране в различни части от короната на дървото на клони, носещи само мъжки или само женски цветове.

20. "Поници" са естествени семенни фиданки на възраст до една година.

21. (Изм. и доп. – ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) "Прозорец" е площ с овална форма, която се формира в резултат на отсичане на единични или група дървета за създаване на условия за възобновяване, с диаметър до 2/3 от височината на околните за прозореца дървета. Размерът на прозореца на терен се установява като разстояние между проекциите на короните на заобикалящите прозореца дървета.

22. "Произход на насажденията" е начинът на възникване и създаване на насажденията. Според начина на възникване насажденията са семенни и издънкови, а според начина на създаване - естествени и изкуствени.

23. (Изм. – ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) "Пълнота" е степен на наситеност на площта на насаждението с дървесина. Тя се определя в относителна стойност от количеството на дървесина на единица горска площ – като съотношение на запаса на дървостоя в дадена възраст и условия на месторастене на 1 ha и запаса на нормално (еталонно) насаждение при същата възраст и условия на месторастене, взет от растежни таблици. Вместо запасите при определянето на пълнотата може да се използват общата кръгова площ на действителното насаждение на 1 ha и кръговата площ на еталонното насаждение. Изразява се в десети части от единицата. Определянето на пълнотата се извършва съгласно приложение № 4 от наредбата по чл. 18, ал. 1 от Закона за горите.

24. "Разновъзрастно насаждение" е насаждение, в което разликата във възрастта на дърветата е по-голяма от един клас на възраст.

25. "Ранно доминиращи дървета" са в повечето случаи дървета, които поради дългия период на растеж без конкуренция се отличават с големи корони, ниска степен на самоокастреност и незадоволително качество на стъблата.

26. "Семенници" са дървета от старото насаждение, които се оставят с цел да се подпомогне неговото възобновяване.

27. (Доп. – ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) "Склопеност на насаждението" е степента на доближеност на короните на дърветата. Определянето се извършва чрез определяне на площта на хоризонталната проекция на короните на дърветата като процент от общата хоризонтална проекция на площта на насаждението. Изразява се в десети части от единицата.

28. "Склопяване на насаждението" е моментът, когато проекциите на короните на дърветата покриват над 75 % от площта на насаждението.
29. "Смесени насаждения" са насаждения, в които се срещат повече от един дървесен вид със запас, по-голям от 1/10 от общия запас на насаждението.
30. "Структура на насаждението" е разположението на дърветата и техните части във вертикалното и хоризонталното пространство на насаждението.
31. "Тополови гори" са естествени и изкуствено създадени насаждения от тополи, трепетлики и върби.
32. "Транспортна граница" е най-отдалечената от извозния път усвоима част на насаждението.
33. "Турнус на стопанството" е периодът от години, през които се извършва изборна сеч в обособените участъци за изборно стопанисване.
34. "Укрепнал подраст" е подраст с височина на жизнените фиданки, които могат да формират пълноценно младо насаждение след окончателно изсичане на зрялото насаждение, както следва:

Насаждения	Височина на подраста, см
Бялборови	30 – 35
Черборови	50 – 60
Смърчови	60 – 80
Дъбови	30 – 60
Лонгозни	50 – 80
Букови	50 – 60
Буково-габъррови	70 – 80
Габъррови	над 50
Липови	50 – 80

35. "Хомогенизация на вертикалната структура" е процес, който води до формиране на просто по структура насаждение, в което короните на доминиращите дървета са разположени само в един ясно дефиниран етаж.
36. "Чисти насаждения" са насаждения, в които има дървета само от един вид или дърветата от други видове са със запас не по-голям от 1/10 от общия запас на насаждението.
37. (Нова - ДВ, бр. 63 от 2013 г., в сила от 16.07.2013 г.) "Ерозионни процеси" са разрушаване, пренасяне и отлагане на земни материали от водни потоци и вятър.
38. (Нова - ДВ, бр. 63 от 2013 г., в сила от 16.07.2013 г.) "Извоз на дървесина" е преместването на дървесината от сечището до временен склад.
39. (Нова - ДВ, бр. 63 от 2013 г., в сила от 16.07.2013 г.) "Мъртва дървесина" е съвкупност от неживата дървесна биомаса в насаждението, с изключение на мъртвата горска постилка, която е следствие от естествени процеси на отпад и гниене или горскостопански дейности. Мъртвата дървесина се състои от стояща мъртва дървесина (стоящи изсъхнали дървета и пречупени стъбла, които са резултат от естествени процеси на отпад), лежаща мъртва дървесина (паднали и изкоренени дървета, стъбла и клони, резултат от естествени процеси и дърводобивна дейност) и пънове (част от основата на стъблото, която остава след отрязването му).
40. (Нова - ДВ, бр. 63 от 2013 г., в сила от 16.07.2013 г.) "Средно ниво на водите в реката" е нивото на водната повърхност, което съответства на средното многогодишно водно количество, протичащо по речното легло.

41. (Нова - ДВ, бр. 63 от 2013 г., в сила от 16.07.2013 г.) "Биотопна дървесина" е стояща, лежаща и пълна дървесина с протичащи процеси на разлагане, която е среда за развитие на растителни и животински видове и микота, както и дървета със специфични характеристики, които са реално или потенциално местообитание на видовете, като например стари дървета, дървета с хралупи или гнезда, единични дървета в открити пространства, високи/надлесни дървета в периферията на гората, дървета с индикации за използване от животински организми, група дървета със значима стойност от ландшафтен и/или биологичен характер.
42. (Нова – ДВ, бр. 72 от 2015 г.) "Биотопни дървета" са стоящи живи или мъртви дървета със специфични характеристики, които са реално или потенциално местообитание за живи организми, включващи: стари дървета; дървета с хралупи или гнезда; дървета със значително покритие от мъхове, лишей и гъби; единични дървета в открити пространства; високи/надлесни дървета в периферията на гората; дървета с индикации за използване от животински организми; дървета, осигуряващи хранителна база; групи дървета със значима стойност от ландшафтен и/или биологичен характер.
43. (Нова – ДВ, бр. 72 от 2015 г., изм. и доп., бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) "Гора във фаза на старост" е гора в последната фаза на естествена динамика на горското насаждение, без значими интервенции – не е съществено повлияна от едроплощни природни нарушения и антропогенни въздействия и е с възраст на основните дървесни видове над 100 години, като по този начин притежава екосистемни характеристики на предклимаксно съобщество. Характеристиките на гората във фаза на старост задължително включват неравномерна пространствена структура на дървостоя, която осигурява разнообразни природни местообитания и видово биоразнообразие, доминирано от късносукцесионни представители, включително при възобновяването, характерни за съответните горски хабитати.
44. (Нова – ДВ, бр. 72 от 2015 г.) "Позитивна селекция" е премахване на преките конкуренти на желаните дървета, които трябва да формират дървостоя в зряла възраст. За осъществяването ѝ се прилага върхов метод на отгледна сеч и елементи на комбиниран.
45. (Нова – ДВ, бр. 72 от 2015 г.) "Полезащитни пояси в лошо състояние" са тези, които не изпълняват предназначението си вследствие на престарялост на дървостоя, пожари, абиотични и биотични въздействия, главният или главните видове липсват или са под 50 на сто участие в състава или здравословното състояние е лошо (обезлистване над 60 на сто, оцветяването на короната и стъблото е над 60 на сто, суховършия над 30 на сто с признаци на загиване, преобладаващата конструкция е напълно нарушена под 35 на сто).
46. (Нова – ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) "Интензивни култури" са горски култури от бързо растящи и високопроизводителни видове (тополи, върби, платани, бяла акация, зелена дугласка и др.), които се стопанисват за ускорено производство на дървесина или други горски продукти при малък турнус.
47. (Нова – ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) "Минусови дървета" са слабо растящите дървета, изостанали в растежа си по диаметър (над 20 %) под средното за насаждението дърво. Тук се числят всички кривостъблени, грубоклонести, виторасли, силно сбежисти и явно неустойчиви индивиди.
48. (Нова – ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) "Остатъчен възобновителен период" е периодът, необходим за довършване на възобновителната сеч при спазване на принципите на сечта, към която се преминава.
49. (Нова – ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) "Отглеждане на подраства" е мероприятие за регулиране на състава, произхода и качеството на подраства. Извършва се чрез премахване на издънки, нежелан подраст или подлес, конкурентна и увредена от болести и вредители растителност, подрязване на пълче.

50. (Нова – ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.) "Плюсови дървета" са най-ценните по производителност и качество дървета в насаждението, които превишават средното моделно дърво за насаждението по височина с 10 до 20 % и по диаметър – с 50 до 70 %. Това са дървета със симетрична корона, фини клони, право, пълнодървесно, правовлакнесто и добре самоокастрено стъбло, без видими признаци на заболявания и механични повреди.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. Тази наредба отменя Наредба № 33 от 2004 г. за видовете сечи и методите за тяхното провеждане (ДВ, бр. 70 от 2004 г.).

§ 3. (1) (Изм. - ДВ, бр. 63 от 2013 г., в сила от 16.07.2013 г., доп., бр. 72 от 2015 г.) До одобряването на горскостопанските планове и програми, изработени по реда на наредбата по чл. 18, ал. 1 от Закона за горите, сечите се провеждат съгласно предвижданията на лесоустройствените проекти, планове и програми или горскостопанските планове и програми при спазване на изискванията на тази наредба.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 63 от 2013 г., в сила от 16.07.2013 г., бр. 72 от 2015 г.) Промяна на вида на сечта се извършва с план-извлечение по предложение от собствениците на гори или лицата, на които е предоставено управлението на съответната горска територия. В случаите, когато в съответния проект, план или програма по ал. 1 се налага изменение на вида на сечта или не е предвидена сеч, собствениците на гори или лицата, на които е предоставено управлението на съответната горска територия, предлагат промяна в съответния проект, план или програма.

(3) Предложението за промяна на вида на сечта се подава до съответната регионална дирекция по горите, придружено със:

1. попълнено план-извлечение по образец, утвърден от изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по горите;

2. обяснителна записка, в която се посочва основанието, налагащо промяната;

3. скица - когато предлаганата сеч ще се провежда в част от насаждението.

(4) Необходимостта от промяната по ал. 2 се установява от комисия, назначена от:

1. изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по горите или оправомощено от него длъжностно лице - когато се предлага промяна в утвърден лесоустройствен проект;

2. директора на регионалната дирекция по горите или оправомощено от него длъжностно лице - когато се предлага промяна в утвърден лесоустройствен план или програма.

(5) (Изм. – ДВ, бр. 72 от 2015 г.) В комисии по ал. 4 могат да се включват и представители на:

1. лесозащитна станция, когато с промяната на вида на сечта се предвижда провеждане на санитарна сеч, следствие на биотични въздействия;

2. горска семеконтролна станция, когато се предлага промяна на вида на сечта в семепроизводствени насаждения и в насаждения с регистрирани източници за добив на горски репродуктивни материали;

3. дирекция на природния парк, когато промяната на сечта е в насаждение на територията на природен парк.

(6) В едномесечен срок от постъпване на предложението комисията изготвя протокол за работата си, с който се произнася относно необходимостта от промяната.

(7) Въз основа на протокола на комисията и решение или становище на компетентния орган по околна среда съответният орган по ал. 4 одобрява или мотивирано отказва да одобри план-извлечението за промяна на вида на сечта.

(8) (Изм. – ДВ, бр. 72 от 2015 г., отм., бр. 71 от 2017 г.).

(9) (Нова - ДВ, бр. 63 от 2013 г., в сила от 16.07.2013 г., изм., бр. 72 от 2015 г., отм., бр. 71 от 2017 г.).

§ 4. (1) За усвояване на дървесина от имоти с променено предназначение, имоти, върху които е учредено право на строеж, право на ползване и сервитути по реда на Закона за горите и Закона за енергетиката, сечите се провеждат на основание съответната заповед или договор, без да е необходимо да са предвидени в лесоустройствените проекти, планове и програми.

(2) За усвояване на дървесина от имоти, върху които е възникнал сервитут по силата на специален закон, сечите се провеждат, без да е необходимо да са предвидени в лесоустройствените проекти, планове и програми.

§ 5. (1) До одобряването на горскостопанските планове и програми по реда на Закона за горите разрешителните за сеч се издават, когато насажденията са предвидени за сеч в лесоустройствени проекти, планове и програми или план-извлечение за промяната им, с изключение на случаите, посочени в § 4.

(2) Издадените до влизането в сила на Закона за горите (ДВ, бр. 19 от 2011 г.) разрешителни за сеч и извоз запазват действието си до изтичане на сроковете, определени в тях, а протоколите за освидетелстване на съответните сечища се издават по досегашния ред по образеца, утвърден със Заповед № 2087 от 17.12.2008 г. на председателя на Държавната агенция по горите (ДВ, бр. 10 от 2009 г.).

(3) Издадените до влизането в сила на Закона за горите разрешителни за сеч и извоз за провеждане на гола сеч, която не е проведена до 9 април 2011 г., запазват действието си само когато след влизане в сила на закона издаденото разрешително не е в противоречие с чл. 104, ал. 1 и чл. 105 от закона.

(4) По обективни причини сроковете за сеч и извоз могат да бъдат продължавани от лицата, издали разрешителното за сеч, но не по-късно от 31.12.2011 г.

(5) Продължаването на сроковете за сеч и извоз се разрешава преди изтичането им по писмено искане на лицето, на което е издадено разрешителното за сеч.

(6) Досиетата на насажденията, за които са издадени разрешителни за сеч и извоз до деня на влизане в сила на Закона за горите, се съхраняват от държавните горски стопанства и държавните ловни стопанства до изтичане срока на лесоустройствения проект, план или програма, но не по-малко от пет години от датата на издаване на протокола за освидетелстване на сечището.

(7) При постъпване на искане от собственика държавните горски стопанства и държавните ловни стопанства му предават с приемателно-предавателен протокол досиетата по ал. 6. Собственикът е длъжен да съхранява досиетата до изтичане срока на лесоустройствения проект, план или програма, но не по-малко от пет години от датата на издаване на протокола за освидетелстване на сечището.

(8) Държавните горски стопанства и държавните ловни стопанства съхраняват копие от предаденото на собственика досие на насаждението по ал. 7.

§ 6. (1) До влизане в сила на наредбата по чл. 152, ал. 2 от Закона за горите (ДВ, бр. 19 от 2011 г.) разрешителното за сеч за усвояване на дървесина във връзка с изграждането на обекти по чл. 153, ал. 1 от Закона за горите се извършва въз основа на одобрено по реда на § 3 план-извлечение и въз основа на писмено съгласие от собствениците, когато площта, върху която ще се изградят обектите, е на различните собственици.

(2) Разпоредбата по ал. 1 не се прилага за изграждането на извозни пътища, технологични просеки и трасета на въжени линии, включени в технологичния план за добив на дървесина.

§ 7. Утвърдената до влизане в сила на тази наредба нормативно-справочна база за изчисляване на обема и категориите на маркираната дървесина запазва действието си и се прилага до утвърждаване на нова.

§ 8. Утвърдените до влизане в сила на тази наредба разработки за прилагане на видовете сечи запазват действието си и се прилагат до утвърждаване на нови.

§ 9. Контрол по изпълнение на наредбата се упражнява от Изпълнителната агенция по горите и нейните структури.

§ 10. Изпълнението на наредбата се възлага на изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по горите.

§ 11. Наредбата се приема на основание чл. 101, ал. 3 от Закона за горите.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Наредбата за изменение и допълнение на Наредба № 8 от 2011 г. за сечите в горите (ДВ, бр. 72 от 2015 г.)

§ 41. (1) Извършеното маркиране на насажденията за сеч по досегашния ред до влизане в сила на тази наредба и изготвените карнет-опис и сортиментна ведомост са валидни до 31.12.2016 г., в случай че маркираните сечи не противоречат на Закона за горите.

(2) Срокът на валидност по ал. 1 е в сила и за маркираните окончателни фази на краткосрочно-постепенна сеч, в случай че са върху площни сечища не по-големи от 2 ха, като неотсечената ивица между площните сечища е не по-малка от отсечената.

(3) Извършеното маркиране на насажденията за сеч, при което са спазени изискванията на тази наредба, запазва валидността си съгласно чл. 50, ал. 16.

§ 42. (1) Издадените до влизане в сила на тази наредба позволителни за сеч за провеждане на санитарно прочистване запазват действието си до срока, посочен в позволителното за сеч.

(2) Образците на документите по Наредба № 8 от 2011 г. за сечите в горите (обн., ДВ, бр. 64 от 2011 г.; изм., бр. 63 от 2013 г.) се утвърждават от изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по горите и се публикуват на интернет страницата на Изпълнителната агенция по горите.

§ 43. Позволителни за сеч могат да се издават и за планираните мероприятия с утвърдени горскостопански планове в периода от 7.08.2012 г. до 7.08.2015 г. за имоти до 2 ха, собственост на физически и юридически лица, ако не противоречат на Закона за горите и Наредба № 8 от 2011 г. за сечите в горите.

§ 44. Издадените до влизането в сила на тази наредба позволителни за сеч запазват действието си, доколкото не противоречат на Закона за горите и Наредба № 8 от 2011 г. за сечите в горите.

§ 45. Предвидените или допуснатите със заповедите за обявяването или плановете за управление на защитените територии "ландшафтни сечи" по смисъла на Правилника за определяне, устройство и стопанисване на горите и териториите със специално предназначение, приет от Комитета по горите през 1989 г. (отменен), в зависимост от състоянието на съответното насаждение се провеждат като отгледни, изборни, възобновителни сечи с възобновителен период не по-кратък от 40 години, санитарни, принудителни и технически сечи.

§ 46. Параграф 30 влиза в сила след влизане в сила на наредбата по чл. 18, ал. 1 от Закона за горите.

ПРЕХОДНА РАЗПОРЕДБА

към Наредбата за изменение и допълнение
на Наредба № 8 от 2011 г. за сечите в горите
(ДВ, бр. 71 от 2017 г.)

§ 14. В насажденията, маркирани за постепенно-котловинна сеч до влизане в сила на тази наредба, сечта се провежда по досегашния ред до 31.12.2018 г.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Наредбата за изменение и допълнение
на Наредба № 8 от 2011 г. за сечите в горите
(ДВ, бр. 84 от 2020 г., в сила от 29.09.2020 г.)

§ 38. Извършеното маркиране на насажденията за сеч по досегашния ред и изготвените карнет-опис и сортиментна ведомост са валидни за срок до 3 години от влизане в сила на тази наредба, в случай че маркираните сечи не противоречат на Закона за горите.

.....
Приложение

към чл. 65, ал. 1

Горски типове природни местообитания, включени в границите на защитените зони по Закона за биологичното разнообразие

Код	Местообитание
2180	Облесени дюни
4070*	Храстови съобщества с <i>Pinus mugo</i>
4080	Субарктични храсталаци от <i>Salix spp.</i>
40A0*	Субконтинентални пери-панонски храстови съобщества
5130	Съобщества на <i>Juniperus communis</i> върху варовик
5210	Храсталаци с <i>Juniperus spp.</i>
9110	Букови гори от типа <i>Luzulo-Fagetum</i>
9130	Букови гори от типа <i>Asperulo-Fagetum</i>
9150	Термофилни букови гори (<i>Cephalanthero-Fagion</i>)
9170	Дъбово-габъррови гори от типа <i>Galio-Carpinetum</i>
9180*	Смесени гори от съюза <i>Tilio-Acerion</i> върху сипеи и стръмни склонове
91AA*	Източни гори от космат дъб
91BA	Мизийски гори от обикновена ела
91CA	Рило-Родопски и Старопланински бялборови гори
91D0*	Мочурни гори
91E0*	Алувиални гори с <i>Alnus glutinosa</i> и <i>Fraxinus excelsior</i>
91F0	Крайречни смесени гори от <i>Q. robur</i> , <i>U. laevis</i> и <i>Fr. excelsior</i> или <i>Fr. angustifolia</i>
91G0*	Панонски гори с <i>Quercus petraea</i> и <i>Carpinus betulus</i>
91H0*	Панонски гори с <i>Quercus pubescens</i>
91I0*	Евро-сибирски степни гори с <i>Quercus spp.</i>

91M0	Балкано-панонски церово-горунови гори
91S0*	Западнопонтйски букови гори
91W0	Мизийски букови гори
91Z0	Мизийски гори от сребролистна липа
9260	Гори от <i>Castanea sativa</i>
9270	Гръцки букови гори с <i>Abies borisii-regis</i>
92A0	Крайречни галерии от <i>Salix alba</i> и <i>Populus alba</i>
92C0	Гори от <i>Platanus orientalis</i>
9410	Ацидофилни гори от <i>Picea</i> в планинския до алпийския пояс
9530*	Субсредиземноморски борови гори с ендемични подвидове черен бор
9560*	Ендемични гори от <i>Juniperus spp.</i>
95A0	Гори от бяла и черна мура

Знакът "*" отбелязва приоритетни типове природни местообитания за опазване.